

**PUOLUSTUSVOIMAT - KIRJANPITOYKSIKÖN
TOIMINTAKERTOMUS JA
TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2022**

1.	TOIMINTAKERTOMUS.....	1
1.1.	Johdon katsaus.....	1
1.2.	Tuloksellisuus	3
1.3.	Vaikuttavuus	12
1.3.1.	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	12
1.4.	Toiminnallinen tehokkuus.....	13
1.4.1.	Toiminnan tuottavuus	13
1.4.2.	Toiminnan taloudellisuus	14
1.4.3.	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	15
1.4.4.	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	17
1.5.	Tuotokset ja laadunhallinta	18
1.5.1.	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	18
1.5.2.	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	19
1.6.	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	20
1.7.	Tilinpäätösanalyysi.....	22
1.7.1.	Rahoituksen rakenne.....	22
1.7.2.	Talousarvion toteutuminen	22
1.7.3.	Tuotto- ja kululaskelma.....	23
1.7.4.	Tase.....	25
1.8.	Sisäisen valvonnan vahvistuslausuma.....	26
1.8.1.	Sisäisen valvonnan järjestäminen Puolustusvoimissa	26
1.8.2.	Arviointien tulokset	27
1.8.3.	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä.....	29
1.8.4.	Vahvistuslausuma	29
2.	TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA	30
3.	TUOTTO- JA KULULASKELMA	36
4.	TASE.....	37
5.	LIITETIEDOT	40
6.	ALLEKIRJOITUS.....	62

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1. Johdon katsaus

Sotilaallisen toimintaympäristön muutos vaati Puolustusvoimien toiminnan ja suunnitelmien tarkentamista vastaamaan keväällä 2022 merkittävästi muuttunutta turvallisuustilannetta. Muutos edellytti välitöntä kriittisen materiaalin hankintojen aloittamista sekä puolustusvalmiutta palvelevan harjoitustoiminnan ja muun toiminnan volyymin nostamista. Suomen päätös hakea Naton jäsenyyttä ja käynnistynyt sotilaallisen valmistelun prosessi on vaikuttanut erityisesti Pääesikunnan ja puolustushaaraesikuntien toimintaan.

Puolustusvoimat täytti lakisääteiset tehtävänsä ja AKV/AKT-kyky pidettiin vaaditulla tasolla. Valmius vastasi toimintaympäristön asettamiin vaatimuksiin ja tilannekuva mahdollisti riittävän puolustusvalmiuden ylläpidon ja tarvittavan reagointikyvyn. Pääosa Puolustusvoimille vuodelle 2022 asetetuista tulostavoitteista saavutettiin.

Puolustusvoimien henkilömäärä oli vuoden lopussa 12 892 henkilöä. Lisäksi palkattua henkilöstöä oli sotilaallisissa kriisinhallintatehtävissä 114 henkilöä. Työilmapiirikyselyjen tuloksissa korostuivat myönteisellä tavalla henkilöstön sitoutuminen ja maanpuolustustahto. Poikkeuksellinen vuosi haastoi henkilöstön riittävyttä. Määräaikaisen lisähenkilöstön rekrytoinnilla saatiin välttämätön tuki lisääntyneiden tehtävien toteuttamiseksi.

Varusmieskoulutus toteutettiin suunnitelman mukaisesti. COVID19-pandemia vaikutti koulutuksen järjestelyihin alkuvuodesta ja vuoden 2022 ensimmäisen saapumiserän poistuma oli poikkeuksellisen suuri (19,7 %). Loppuvuonna koulutus toteutettiin lähes normaalisti. Varusmiesten loppukyselyn tulokset pysyivät korkealla tasolla ja varusmiesten maanpuolustustahto oli mittaushistorian korkein (4,5). Vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaneiden naisten määrä oli 1 034 ylittäen ensimmäistä kertaa 1 000 rajan.

Koulutettavien reserviläisten tavoitevahvuutta lisättiin keväällä 9 000 reserviläisellä ja vuoden 2022 kertausharjoituksissa koulutettavien tavoitemäärä nostettiin yhteensä 28 300 reserviläiseen. Asetettu tavoite ylitettiin ja koulutus kyettiin toteuttamaan laadukkaasti. Reserviläisiä koulutettiin yli tavoitevahvuuden yhteensä 29 623. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen Puolustusvoimille kohdennetussa sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa koulutettiin 14 860 reserviläistä.

Sotilaallista puolustusyhteistyötä edistettiin painopisteisesti Ruotsin, Norjan ja Yhdysvaltojen kanssa.

Suomi osallistui kymmeneen sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon. Vuoden 2022 aikana suunniteltiin vuoden 2023 alusta toteutettava Kosovon KFOR-operaation vahvistaminen pioneerijoukkueella yhteensä 70 sotilaaseen.

Annetun virka-avun kokonaismäärä oli 457 tehtävää. Pääosa oli sotilasräjähdeiden tunnistamis- tai raivaamistehtäviä. Annetun virka-avun kokonaismäärää on pysynyt viime vuosien tasolla.

Puolustusvoimat lähetti Ukrainaan yhteensä 11 avustuspakettia. Vuonna 2022 päätettyjen tukipakettien korvaavien hankintojen arvo on noin 186,7 milj. euroa.

Materiaalisen valmiuden kehittäminen

Puolustusvoimille myönnettiin vuonna 2022 huomattava lisärahoitus puolustuskyvyn kannalta kriittisen materiaalin hankintaan. Määrärahalla hankitaan vuosien 2022-2027 aikana muun muassa panssaritorjunta- ja ilmatorjunta-aseistusta, taistelijan varusteita, tykistön ampumatarvikkeita, kenttähuoltomateriaalia sekä meri- ja ilmapuolustuksen ohjuksia. Lisärahoituksella toteutettavien hankintojen ohella puolustusvoimien materiaalisen suorituskyvyn kehittämistä on jatkettu suunnitelmallisesti.

COVID19-pandemian ja Ukrainan sodan aiheuttamat materiaalin saatavuushaasteet, komponentti- ja materiaalipula, sekä puolustustarvikkeiden voimakas hintojen nousu haastoivat osaltaan materiaalisen suorituskyvyn rakentamista. Merkittävimmän yksittäisen poikkeaman muodosti Laivue 2020 -hanke (LV2020), jonka alusten rakentamisen valmiutta ei saavutettu vuonna 2022. Pohjanmaa-luokan laivasuunnittelun ja rakentamisen aloittamisen viivästyminen aiheuttavat arviolta noin kahden vuoden viiveen alusten valmistumiseen.

Maapuolustuksen suorituskykyjen kehittäminen on edennyt suunnitelmien mukaisesti, jonka lisäksi Maavoimat on toteuttanut kriittisen materiaalin lisähankintoja etupainoisesti. Meripuolustuksen suorituskykyjen kehittäminen on edennyt LV2020:n viivästymistä lukuun ottamatta pääosin suunnitelmien mukaisesti. Tarkasteluvuonna meripuolustuksen kehittämissuunnitelmassa ei päätetty kokonaisista hankkeita.

Ilmapuolustuksen suorituskykyjen kehittäminen on edennyt pääosin suunnitelmallisesti. Merkittäviä suorituskykyjä ei valmistunut vuonna 2022, mutta useita hankkeita on siirtynyt rakentamisvaiheeseen ja aloittaa hankinnat vuonna 2023. F-35-hanke saavutti sille asetetut välitavoitteet ja etenee aikataulussa. Hankintasopimukset ja teollisen yhteistyön sopimukset allekirjoitettiin kevään ja alkukesän aikana ja ne mahdollistavat alustavan operatiivisen suorituskyvyn rakentamisen suunnitellusti vuoden 2027 loppuun mennessä.

Puolustusvoimien yhteisten suorituskykyjen rakentaminen eteni pääsääntöisesti suunnitelmien mukaisesti.

1.2. Tuloksellisuus

Puolustusvoimien toiminnallisen tuloksellisuuden tärkein mittari on Puolustusvoimien kyky toteuttaa lakisääteiset tehtävänsä. Sen perustana on tuotettu sodan ajan suorituskyky, tarkoituksenmukainen rauhan ajan organisaatio ja toimintamalli sekä vaatimukset täyttävä henkilöstöjärjestelmä.

Jäljempänä on esitetty arviot puolustusministeriön ja Puolustusvoimien välisen tulossopimuksen mukaisten, Puolustusvoimien tuloksellisuuteen liittyvien, tavoitteiden toteutumisesta. Tavoitteiden saavuttaminen on arvioitu valtion yhteisellä arviointiasteikolla 1 - 5. Arviointiasteikossa 1 = tavoitteesta on luovuttu, 2 = tavoite ei toteutunut, 3 = tavoite on osittain toteutunut, 4 = tavoite on saavutettu ja 5 = tavoite on ylitetty.

Toiminnalliset tulostavoitteet:

Puolustusvoimilla on riittävän ennakkovaroituksen mahdollistava sotilasstrateginen tilannekuva

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on ylläpitänyt tilannekuva toimintaympäristöstä vaaditulla tasolla. Tilannekuva on mahdollistanut valmiuden ylläpitämisen ja säätelyn.

Puolustusvoimat valvoo alueellista koskemattomuutta sekä ennalta ehkäisee ja tarvittaessa torjuu alueloukkaukset

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen suorituskyky on ylläpidetty vaatimusten mukaisena ja Puolustusvoimien valmiutta on säädely toimintaympäristön vaatimusten mukaisesti.

Puolustusvoimilla on valmius torjua sotilaallisen voiman käyttö ja sillä uhkaaminen koko maan alueella

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on valvonut alueellista koskemattomuutta Suomen ilmatilassa ja merialueella onnistuneesti. Lähialueen muutoksiin on reagoitu. Puolustusvoimat kykenee kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti torjumaan sotilaallisen voiman käyttöä puolustussuunnitelman mukaisesti.

Puolustusvoimat kykenee muodostamaan painopisteen kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti torjuessaan sotilaallisen voiman käyttöä

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Painopiste kyetään muodostamaan suunnitelmien mukaisesti ja toimeenpanokyky on tarkastettu tarvittavilta osin.

Puolustusvoimilla on valmius tukea muita viranomaisia

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on kyennyt tukemaan muita viranomaisia pyydettyllä tavalla.

Puolustusvoimilla on valmius kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Kansainvälisen avun vastaanottamista ja avun antamista on testattu lisääntyneessä kansainvälisessä harjoitustoiminnassa. Harjoituksissa on kyetty osoittamaan isäntämaatuen toimivuus. Toimintaa ja ohjeistusta edelleenkehitetään kokemusten perusteella

Puolustusvoimat on toteuttanut sille osoitetut kriisinhallintatehtävät

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on ylläpitänyt käsketyt 10 sotilaallista kriisinhallintaoperaatioita Euroopassa, Afrikassa ja Lähi-idässä. Puolustusvoimat on raportoinut Afganistanin operaation vaikuttavuudesta sekä samalla kehittänyt vaikuttavuuden arviointia muiden valtionhallinnon edustajien kanssa.

Puolustusvoimilla on valmius osallistua uusiin operaatioihin ja koulutus- ja neuvontatehtäviin

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimilla on valmius suunnitella ja toimeenpanna osallistuminen uuteen kriisinhallintaoperaatioon, sekä koulutus- ja neuvontatehtäviin. Puolustusvoimilla on valmius tarvittaessa laajentaa osallistumista nykyisissä operaatioissa.

Puolustusvoimat osallistuu kansainväliseen puolustusyhteistyöhön, ml. kansainvälinen harjoitustoiminta, sisällöllisesti merkittävällä tavalla.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on edistänyt kansainvälisiä, Nato-jäsenyyden hakemisen myötä auenneita yhteistyömahdollisuuksia. Kehittämishohjelmia ja muita tunnistettuja tarpeita koskeviin mahdollisuuksiin on tartuttu kahdenvälisissä sekä monenvälisissä suhteissa. Kansainvälistä harjoitusyhteistyötä kehitettiin erityisesti Saksan ja Ranskan kanssa.

Tuotokset ja laadunhallinta:

Ennaltaehkäisevä kyky ja valmius toteuttaa sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävät on ylläpidetty.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on ylläpitänyt valmiutta toimeenpanna uhkaa vastaavat suorituskyvyt. Suorituskykyjen toimeenpanon suunnitelmat, järjestelyt ja järjestelmät on tarkastettu ja valmiina.

Ennakkovaroituskykyä on ylläpidetty turvallisuuspoliittisen ja sotilaallisen päätöksenteon tueksi.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on valvonut alueellista koskemattomuutta Suomen ilmatilassa ja merialueella onnistuneesti. Tilannekuva päätöksenteon tueksi on ylläpidetty.

Alueellista koskemattomuutta on valvottu.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Alueellista koskemattomuutta on valvottu onnistuneesti ja tilannekuva on mahdollistanut oikea-aikaisen päätöksenteon.

Alueloukkauksiin on reagoitu tilanteen vaatimalla tavalla.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Alueloukkauksiin on reagoitu voimassaolevan ohjeistuksen mukaisesti. Alueloukkauksista tiedottaminen on toteutunut määräysten mukaisesti.

Alueellinen koskemattomuus on turvattu.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Alueellista koskemattomuutta on turvattu onnistuneesti.

Joukkojen ja järjestelmien ylläpidon vaatimusten mukainen joukkotuotanto on toteutettu.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Joukkotuotanto on toteutunut vaatimusten mukaisesti. Reservin koulutukseen kohdennetuilla lisäresursseilla saatiin koulutettua tavoitetta enemmän reserviläisiä.

Pyydetty virka-aputehtävät on toteutettu

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on kyennyt tukemaan muita viranomaisia pyydetyllä tavalla. COVID19-pandemian hallintaan liittyvien virka-aputehtävien valmistelu ja päätöksenteko on toteutettu keskitetysti Pääesikunnassa. Menettelyllä on varmistettu puolustusvoimallisesti resurssien käytön tarkoituksenmukaisuus. Koronaepidemiaan liittyvien virka-aputehtävien määrä on edelleen ollut suhteellisen vähäinen, eikä siihen ole jouduttu sitouttamaan merkittäviä resursseja pitkäaikaisesti.

Kybertilannekuva on kyetty kokoamaan ja omiin järjestelmiin kohdistuvat kyberhyökkäykset on havaittu, torjuttu ja raportoitu

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimien kybersuorituskyvyillä on muodostettu ja ylläpidetty kybertilannekuvaa sekä ylläpidetty valmiutta kyberhyökkäysten torjuntaan.

Uusien sotilaallisen kriisinhallintaoperaatioiden edellyttämät joukot on koulutettu ja varustettu

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Operaatioihin lähetettävät henkilöt ja joukot on koulutettu. Puolustusvoimien kansainvälinen keskus ja Porin prikaati ovat toteuttaneet operaatiokohtaiset sekä erilliset koulutustilaisuudet yksittäisille sotilaille ja joukoille.

Tuotosten ja laadunhallinnan tunnuslukuja ja seurantakohteita

Tuotokset	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 toteuma
Koulutetut varusmiehet (lkm)	19 911	19 781	19 558
Varusmiesten sotaharjoitusperusteiset ja muut maastovuoro- kaudet (lkm)	27	28	29
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset (lkm)	14 386	17 938	29 623
Kertausharjoituskoulutetut reserviläiset/ sodan ajan joukkoihin sijoitetut (%)	5,1	6,4	10,6
HN-lentotunnit (lkm)	8 825	9 008	8 944
NH90-lentotunnit (lkm)	1 776	1 759	1 901
Alusvuorokaudet (lkm)	1 331	1 251	1 254

Vuonna 2022 kotiutettiin koulutettuna 19 558 (sis. RVL) varusmiestä. Vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaneiden naisten määrä on edelleen nousussa. Puolustusvoimissa vuonna 2022 sekä aloittaneiden (1 197, 1 211 sis. RVL) että kotiutuneiden (1 028, 1 040 sis. RVL) naisten määrä on hieman suurempi kuin edellisenä vuonna. Kotiutuneiden vapaaehtoisten naisten määrä oli kaikkien aikojen suurin.

Turvallisuusympäristössä tapahtuneista muutoksista johtuen harjoitustoimintaa ja reservin koulutusta lisättiin merkittävästi. Puolustushaaroille kohdennettiin keväällä 2022 yhteensä 9 000 reserviläisen lisäkoulutustavoite ja vuoden kertausharjoituksissa koulutettavien tavoitemäärä nostettiin 28 300 reserviläiseen.

Lentotuntien ja alusvuorokausien osalta toteuma oli pääosin asetettujen tavoitteiden mukainen.

Laadunhallinta	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 toteuma
Kouluttajien määrä/koulutusjoukkue (lkm)	2,7	2,8	2,6
Koulutuksen laatu ("armeija-aika" 1–5, varusmiesten loppuky- sely)	4,3	4,2	4,2
Reservin koulutuksen laatu (yleisarvosana 1–5, reserviläisky- sely)	4,1	4,1	4,4

Kyselyjen tulosten perustella varusmiehet ja reserviläiset olivat erittäin tyytyväisiä koulutukseen.

Toiminnallinen tehokkuus

Strategisten hankkeiden toteuttaminen (suunnittelu, toteutus ja seuranta)

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

F-35-hanke saavutti sille asetetut välitavoitteet ja etenee aikataulussa. Hankintasopimukset ja teollisen yhteistyön sopimukset allekirjoitettiin kevään ja alkukesän aikana ja ne mahdollistavat alustavan operatiivisen suorituskyvyn rakentumisen suunnitellusti vuoden 2027 loppuun mennessä.

Laivue 2020 -hankkeen (LV2020) alusten rakentamisen valmiutta ei saavutettu vuonna 2022. Laivasuunnittelun ja rakentamisen aloittamisen viivästyminen aiheuttavat arviolta noin kahden vuoden viiveen alusten valmistumiseen.

Hankkeiden toimeenpanoa on ohjattu strategisten hankkeiden ohjausryhmässä sekä Puolustusministeriön ja Puolustusvoimien koordinoitiryhmissä.

Suorituskykyjen oikea-aikainen rakentaminen, jonka osana on rahoituksen tarkoituksenmukainen suunnittelu ml. rakentamista vastaavan rahoitusprofiilin ylläpito siirtyvien erien hillitsemiseksi

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Hankekatselmoinneissa huomioitiin hankintavalmiuden saavuttaminen (ml. rahoitus) ja kaikkien suorituskyvyn eri osatekijöiden oikea-aikainen rakentuminen (ml. seurannaisvaikutukset). Katselmointien yhtenä tärkeänä tarkastelukohtana on rahoituksen oikeellisuus (määrä ja laatu)..

Kumppanuuksien palvelujen ja valmiuden varmistaminen kaikissa oloissa kustannustehokkaasti

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Kumppanit ovat pystyneet toteuttamaan heille annetut tehtävät. Suorituskyvyn ylläpitoon liittyvät tehtävät toteutettiin vuosityösuunnitelmien mukaisesti.

Puolustuskykyä vahvistavan kahden- ja monenvälisen puolustusyhteistyön syventäminen keskeisten kumppanien kanssa painopisteinä yhteistoimintakyky, tilannekuvan muodostaminen, kansainvälisen avun antaminen ja vastaanottaminen sekä suorituskykyjen rakentamisen ja ylläpidon tukeminen.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on osallistunut kansainvälisiin projekteihin ja työryhmiin ja näistä on saatu konkreettisia tuloksia. Nato-yhteistyötä on syvennetty.

Puolustusyhteistyötä, ml. materiaaliyhteistyötä, koskevien asioiden valmistelun, toteutuksen ja raportoinnin kehittäminen

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Materiaaliyhteistyön osalta henkilöstöresurssia on kohdentunut lisämateriaalin hankintoihin, Ukrainan tukeen ja Nato-jäsenyysprosessiin, mikä ei ole mahdollistanut tavoitteen mukaista kehittämistä. Muussa puolustusyhteistyössä asioiden valmistelua Puolustusvoimien sisällä sekä raportointia on kehitetty huomioiden resurssit sekä tarve.

Digitalisaation ja digitaalisen turvallisuuden kehittäminen

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimien digitalisaatio-ohjelman toimeenpano etenee suunnitelman mukaisesti. Tietoturvan osalta on jatkettu lainsäädännön muutoksen toimeenpanoa.

Toiminnallisen tehokkuuden tunnuslukuja ja seurantakohteita

Toiminnallinen tehokkuus	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 toteuma
Taloudellisuus			
Varusmiespäivän hinta (euroa)	46	48	48
Reserviläispäivän hinta (euroa)	186	167	155
Henkilötyövuoden hinta (euroa)	57 955	59 087	60 559
Tuottavuus			
Kouluetut varusmiehet/varusmiespalvelukseen tulleet (%)	84	83	82
Pääesikunnan, puolustushaarojen ja aluetuimistojen esikuntien henkilötyövuosimäärä/Puolustusvoimien henkilötyövuosimäärä yhteensä (%)	13	13	13
Kannattavuus			
Maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvas- taavuus-% on vähintään	110	110	106

Varusmies- ja reserviläispäivän hinta määräytyy kassamenoperusteisesti ja sisältää myös mm. toimintaan suunnitellun henkilökunnan palkat.

Henkisten voimavarojen hallinta

Henkilöstövoimavaroja keskitetään ydintoimintoihin: toimintavalmiuden ylläpitämiseen, asevelvollisten kouluttamiseen, uusien suorituskyykyjen ylläpidon ja kehittämisen tehtäviin

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Henkilöstövoimavaroja on kohdennettu toimintavalmiuden ylläpitämiseen, asevelvollisten kouluttamiseen sekä uusien suorituskyykyjen ylläpidon ja kehittämisen edellyttämiin tehtäviin. Tavoitteena on ollut asetettujen tehtävien ja henkilöstöresurssien tasapaino.

Puolustusvoimien palkattu henkilöstö suoriutuu asetetuista tehtävistään toistaiseksi hyvin.

Henkilöstöjärjestelmän kehittämisessä huomioidaan valmiuden ja

kansainvälisen yhteistoiminnan ja kriisinhallinnan asettamat vaatimukset

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Henkilöstörakennetta muutetaan tarvittaessa kriisiajan vaatimusten perusteella. Henkilöstöjärjestelmää kehitettäessä otetaan huomioon valmiuden sekä kansainvälisen yhteistoiminnan ja sotilaallisen kriisinhallinnan asettamat vaatimukset.

Puolustusvoimien tehtäväkoonpanon täyttöasteen on oltava mahdollisimman korkea

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Tehtäväkoonpanon täyttöasteeksi muodostui 95,5 %, jossa on kasvua edelliseen vuoteen 0,1 prosenttiyksikköä. Palkkarahojen riittävyys on määräävä tekijä henkilöstöressurssien seurannassa ja tehtäviä voidaan täyttää vain määrärahojen puitteissa.

Henkilöstön toimintakykyä ja työhyvinvointia kehitetään.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimissa on seurattu työntekijöiden jaksamiseen vaikuttavia seikkoja (esim. ylityökertymä, TIP-kyselyt), joiden pohjalta on tehty ennakoivia tai reagoivia toimia. Pääesikunta on kuukausittain muodostanut työkyvyn tilannekuvaa (esim. käytyt työkykykeskustelut, keskustelujen perusteella tehdyt päätökset, terveysprosentti) em. asioista tavoitteenaan ennakoivat puolustusvoimalliset ratkaisut.

Sodan ajan joukkojen vahvuutta ylläpidetään 280 000:ssa.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Sodan ajan joukkojen vahvuudelle asetettu tavoite on saavutettu.

Varusmiespalveluksen kehittämistä jatketaan.

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Varusmieskoulutuksen kehittämistä jatketaan saapumiserittäin saatujen palautteiden perusteella sekä koulutusjärjestelmän kehittämissuunnitelman mukaisesti. COVID19-pandemian johdosta varusmieskoulutukseen suunnitellut uudistukset eivät ole jalkautuneet joukko-osastojen käytäntöihin suunnitelman mukaisesti, mutta uudistusten jalkauttamista jatketaan.

Maanpuolustustahtoa tuetaan asevelvollisten laadukkaalla koulutuksella, kansalaisille suunnattavilla yleisötapahtumilla sekä vahvistamalla sisäistä ja ulkoista viestintää.

Arvio: tavoite on ylitetty (5)

Varusmiesten maanpuolustustahto (4,5) on varusmiesten loppukyselyjen perusteella ennätysellisen korkealla tasolla (tavoite 4,0). Myös reservin koulustapahtumissa kerätyn kyselyn maanpuolustustahtoon summamuuttujan tulos on ennätysellisen korkea (4,69). Suurin yksittäinen syy on sota Ukrainassa, joka on havainnollistanut maanpuolustuksen tärkeyden ja merkityksen.

Naisten hakeutumista kriisinhallintatehtäviin edistetään

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Naisten hakeutumista on edistetty sekä edistetään osana kokonaisvaltaista rekrytointia sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin esim. KRIHA NYT! -tapahtuma. Naisten hakeutumista on edistetty myös varusmieskoulutusta antavissa hallintoyksiköissä, joissa toteutetaan tehostettua rekrytointiohjelmaa. Naispuolisten reserviläisten hakijamäärä sotilaallisen kriisinhallinnan toiminta- valmiuteen on vakiintunut hyvälle tasolle (2021: 155, 2022: 152). Palkatun henkilöstön (naiset) osalta hakeutuminen on myös vakiintunut hyvälle tasolle suhteessa palveluksessa olevien naisten lukumäärään (2021: 48, 2022: 52).

Asevelvollisuusajan palveluita (kutsunnoista reservin päättymiseen) parannetaan kehittämällä sähköisen asiointin palveluita

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Asiointipalveluiden kehitystyö Puolustusvoimien asiointipalvelu- projektissa on toteutunut suunnitellusti. Palveluiden käyttöönotto siirtyi kuitenkin pääosin vuodelle 2023.

Asevelvollisten erityisosaamista pyritään tunnistamaan ja hyödyntämään tehokkaammin koulutuksessa ja sodanajan sijoituksissa

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Valtakunnallisiin erityistehtäviin haetaan korkeakoulututkinnon suorittaneita tai opinnoissaan riittävän pitkälle edenneitä tai muuten vaadittavan osaamisen omaavia asevelvollisia erikoisalaansa vastaaviin sodan ajan tehtäviin. Vuonna 2022 näihin tehtäviin valittiin yhteensä 286 henkilöä valtakunnallisen erityistehtävähäun kautta. Erityistehtäviin valittujen ja erityistehtäviin hakeneiden määrä oli hieman alhaisempi verrattuna edeltävään vuoteen.

Asevelvollisten koulutuksessa hyödynnetään aiempaa enemmän verkko-, virtuaali- ja simulointijärjestelmiä

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Verkko-oppimisympäristöjen käytön jalkauttamista varusmieskoulutuksessa on jatkettu koronarajoitusten poistuttua Järjestelmien täysimääräinen käyttöönotto edellyttää vielä henkilökunnan osaamisen kehittämistä.

Reserviläisten osaamista hyödynnetään nykyistä paremmin sodan ajan joukkojen koulutuksen suunnittelussa, valmistelussa ja toteutuksessa sekä kouluttajatehtävissä

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Reserviläiskouluttajien käyttöä kertausharjoituksissa ja Puolustusvoimien vapaaehtoisissa harjoituksissa on onnistuttu lisäämään vuosina 2021 ja 2022 merkittävästi.

Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen toteutus uuden lainsäädännön ja toimintamallin mukaisesti

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Reservin koulutusta ja vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta ohjaavien normien toimintatavat ovat jalkautuneet hyvin ja ne ymmärretään kaikilla tasoilla samalla tavalla. Vuonna 2022 päivitettiin reservin koulutusta ja vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutusta ohjaavat normit.

Puolustusvoimien ja MPK:n yhteistyötä on kehitetty aktiivisesti.

Puolustusvoimat edistää tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumista ylläpitämällä hallintoyksikkökohtaisia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia sekä pitämällä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma suunnittelun ja toiminnan yhtenä peruslähtökohtana. Kaikilla Puolustusvoimien hallintoyksiköillä on päivitetty tasa-arvosuunnitelma. Painopisteenä on suunnitelmien jalostaminen toimenpiteiksi. Puolustusvoimissa etsitään aktiivisesti keinoja miesten ja naisten työtyytyväisyyden erojen kaventamiseksi keskittyen erityisesti naisten työtyytyväisyyteen.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat olivat hallintoyksiköissä ajan tasalla. Pääesikunta julkaisi keväällä 2022 uuden normin syrjinnän ja epäasiallisen käyttäytymisen ehkäisystä ja käsittelystä.

Palkatulle henkilöstölle toteutettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustutkimus, jonka vastausprosentti jäi tulosten tulkinnan kannalta verrattain alhaiseksi. Tutkimuksen keskeiset havainnot olivat samansuuntaisia aikaisempiin tutkimuksiin verrattuna. Siviilihenkilöstö ja naisvastaajat ovat edelleen kriittisimpiä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista kohtaan. Myös työilmapiirikyselyn perusteella tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kokemukset ovat sukupuolittuneita ja eroavat henkilöstöryhmittäin. Sukupuolten ja henkilöstöryhmien välinen tasa-arvo on yleisellä tasolla kehittynyt myönteiseen suuntaan viimeisten vuosien aikana, mutta myönteinen kehitys on hyvin hidasta.

Puolustusministeriö antoi vuoden lopussa asetuksen, jolla varusmiesten yhteismajoituksen kokeilu jatkuu 31.12.2023 saakka

Henkilöstövoimavarojen hallinnan tunnuslukuja ja seurantakohteita

	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 toteuma
Henkisten voimavarojen hallinta			
Puolustusvoimien tehtäväkoonpano			
pl. sopimussotilaat	12 290	12 336	12 376
Henkilötyövuosimäärä ml. sopimussotilaat (htv), mom. 27.10.01	11 971	12 147	12 477
Sairauspoissaolot (työpäivää/henkilötyövuosi)	6,7	5,9	8,4
Kokonaistyytyväisyys (työilmapiiri, 1—5)	4,2	4,2	4,2

1.3. Vaikuttavuus

Puolustusvoimille ei ole asetettu vaikuttavuuden tulostavoitteita. Puolustusvoimille asetetut, edellä mainitut, tuloksellisuuden tavoitteet edistävät hallinnonalalle esitettyjen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutumista.

1.3.1. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Puolustusministeriö ei ole asettanut siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuutta koskevia tulostavoitteita.

1.4. Toiminnallinen tehokkuus

1.4.1. Toiminnan tuottavuus

Toiminnalliset tulostavoitteet	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
<i>Tuottavuus</i>				
Koulutetut varusmiehet/varusmiespalvelukseen tulleet (%)	84	83	85	82
Pääesikunnan, puolustushaarojen ja aluetoimistojen henkilötyövuosimäärä/Puolustusvoimien henkilötyövuosimäärä (%)	13	13	12	13
Kouluttajien määrä / koulutusjoukue (lkm)	2,7	2,8	2,5	2,6
<i>Kannattavuus</i>				
Maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastavuus-% on vähintään	110	110	105	106

1.4.2. Toiminnan taloudellisuus

Taloudellisuuden tunnusluvut	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Varusmiespäivän hinta (euroa)	46	48	44	48
Reserviläispäivän hinta (euroa)	186	167	174	155

Hinnat on määritetty kassamenoperusteisesti.

Kustannustiedot

Toimintakertomuksen taloudellisuus -osiossa kassamenopohjaisten tietojen lisäksi esitetään vuoden 2022 kustannuspohjaiset toteumatiedot. Kustannuspohjaisessa tarkastelussa olennaista on kustannusten ajallinen kohdistuminen sekä kaikkien kustannusten huomiointi rahoituslähteestä riippumatta.

Koska kustannusperusteinen laskelma poikkeaa periaatteiltaan kassamenopohjaisista laskelmista, ei näiden kahden eri tyyppisen laskelman vertailu suoraan toisiinsa ole tarkoituksenmukaista. Suurimpana poikkeama on hankintamenojen käsittely: kassamenopohjaisessa laskelmassa edellä mainitut erät kirjataan hankintavuoden kuluksi, kun kustannuspohjaisissa laskelmissa hankintameno jaksetaan hankitun käyttöomaisuuden tai maanpuolustuskaluston taloudellisen pitoajan mukaiselle ajanjaksolle tai käyttövuosille vuosittaiseksi kuluksi, eli poistoksi. Koska laskelman tulee kuvata rahamääräisiä panostekijöitä, on laskelmalla huomioitu ainoastaan toiminnan kulut.

Kustannuspohjaisen tiedon tuottaminen perustuu toimintolaskentaan. Laskelmaa varten Puolustusvoimien tukitoiminnoille kirjatut kulut on kohdennettu sisäisen laskennan vyörytyksin suoriteryhmiä, tehtäviä tai toimintaa kuvaaville tulosalueille. Tukitoiminnoille kirjatut kulut ovat muun muassa hallinnollisten toimintojen, kuljettamisen sekä kiinteistöhallinnon kuluja. Kohdentamisessa vyörytysajureina käytetään henkilötyövuosia, tilojen käyttötarkoitukseen perustuvaa tilakulujakaumaa ja nettokulujakaumaa.

Tulosalue:	2020 (1 000 eur)	2021 (1 000 eur)	2022 (1 000 eur)
Strateginen ja operatiivinen suunnittelu sekä johtaminen	122 995	129 912	142 133
Tutkimustoiminta ja kehittäminen	73 226	69 092	71 777
Asevelvollisten ylläpito ja koulutus	419 436	481 966	490 494
Palkatun henkilöstön koulutus	129 031	145 039	176 690
Materiaalinen valmius	1 021 823	1 143 417	1 524 959
Maanpuolustustahto ja yhteiskuntasuhteet	26 179	36 019	38 675
Tilannekuva	198 377	214 944	233 100
Kansainvälinen yhteistyö ja kriisinhallinta	113 996	107 304	115 302
Yhteensä	2 105 062	2 327 693	2 793 130

1.4.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA MAKSUPERUSTELAIN MUKAISISTA LIIKETALOUDELLISISTA SUORITTEISTA (1 000 EUROA) 31.12.2022

	2022 (tot)	2022 (tavoite)	2021 (tot)	2020 (tot)
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	1600	1 800	1 130	1 260
- maksullisen toiminnan muut tuotot	1648	1 610	113	15 709
Tuotot yhteensä	3 248	3 410	1 243	16 969
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	100	70	59	47
- palkat ja palkkiot	527	560	450	319
- vuokrat	1268	1640	1330	8 565
- palvelujen ostot	788	620	497	6 037
- muut kulut	160	160	131	84
Erilliskustannukset yhteensä	2 843	3 050	2 468	15 052
KÄYTTÖJÄÄMÄ	404	360	-1 225	1 917
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	195	90	187	85
- poistot	39	20	37	17
- korot	0	0	0	0
- muut yhteiskustannukset		90		85
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	234	200	224	186
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 077	3 250	2 692	15 238
Ylijäämä (+) tai Alijäämä (-)	171	160	-1 449	1 731
Kustannusvastaavuus-%	106 %	105 %	46 %	111 %

Yhteiskustannuksiin on sisällytetty osuus niistä kirjanpitoyksikön tukitoimintojen kautta muodostuvista yhteisistä kustannuseristä, jotka tukevat maksullista toimintaa. Maksulliseen toimintaan kohdennettava osuus yhteiskustannuksista muodostaa 6 %:n kustannuslisän. Kustannuslisä on muodostettu laskemalla maksullista toimintaa tukevien tukitoimintojen osuus Puolustusvoimien muista toimintamenoista. Kustannuslisän suuruus määräytyy maksullisen toiminnan tuotoista. Muut yhteiskustannukset sisältyvät tukitoimintojen kustannuksiin.

Vuonna 2022 Puolustusvoimissa aineellisen käyttöomaisuuden poistoista yli 80 % on kirjattu poistoiksi koneista ja laitteista. Poistojen osuus maksullisen toiminnan yhteiskustannuksista määritettiin näillä perusteilla koneiden ja laitteiden viiden vuoden poistosuunnitelman mukaisesti 20 %:iin.

Korkojen osuus on tarkistettu ja päivitetty vastaamaan Valtiokonttorin vuosittain ilmoittamaa laskelmissa käytettävää korkokustannusta, joka vuonna 2022 oli 0,0 %.

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA MAKSUPERUSTELAIN MUKAISISTA HINTATUETUISTA LIIKETALOUDELLISISTA SUORITTEISTA (1.000 EUROA) 31.12.2022

Hintatuetut suoritteet	Vuosi 2022 toteutuma	Vuosi 2021 toteutuma	Vuosi 2020 toteutuma
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	86	0	0
Maksullisen toiminnan muut tuotot	9	0	0
Tuotot yhteensä	95	0	0
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	10	0	35
Henkilöstökustannukset	40	37	44
Vuokrat	0	0	0
Palvelujen ostot	169	116	101
Muut erilliskustannukset	6	12	0
Erilliskustannukset yhteensä	225	165	180
Tukitoimintojen kustannukset	6	0	0
Poistot	1	0	0
Korot	0	0	0
Muut yhteiskustannukset		0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	7	0	0
Kokonaiskustannukset yhteensä	232	165	180
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
Tuotot-kustannukset, euroa	-137	-165	-180
Kustannusvastaavuus- %	41 %	0 %	0 %
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	153	165	180
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN			
Tuotot-kustannukset, euroa	16	0	0
Kustannusvastaavuus- %	107 %	100 %	100 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	184	194	180

Vertailuvuosien tiedoissa hintatuen jälkeen esitettävän kustannusvastaavuusprosentin kaava muutettu vastaamaan vuoden 2022 tietojen esittämisessä käytettyä kaavaa.

1.4.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön yhteisrahoitteinen toiminta on vähäistä. Kyseinen toiminta kohdistuu pääasiassa Maanpuolustuskorkeakoulun hankkeisiin, joita on käynnissä muun muassa Suomen Akatemian kanssa.

1.5. Tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Tuotokset	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Varusmiesten sotaharjoitusperusteiset maastovuorokaudet (lkm)	27	28	28	29
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset (lkm)	14 386	17 938	28 300	29 634
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset / SA -joukkoihin sijoitetut (%)	5,1	6,4	6,8	10,6
HN lentotunnit (lkm)	8 825	9008	9000	8 944
NH-90 lentotunnit (lkm)	1 776	1 759	1 850	1901
Taistelualus IA valmiusvuorokaudet (lkm)	1 331	1 251	1 200	1 254

Joukkojen suorituskykyä on kehitetty suunnitelmien mukaisesti ja koulutuksessa on saavutettu asetetut laadulliset tavoitteet. Varusmieskoulutuksen sotaharjoitusperusteisten maastovuorokausien toteuma oli 29.

Turvallisuusympäristössä tapahtuneista muutoksista johtuen harjoitustoimintaa ja reservin koulutusta lisättiin merkittävästi. Puolustushaaroille kohdennettiin keväällä 2022 yhteensä 9 000 reserviläisen lisäkoulutustavoite ja vuoden kertausharjoituksissa koulutettavien tavoitemäärä nostettiin 28 300 reserviläiseen.

Lentotuntien ja alusvuorokausien osalta toteuma on pääosin vuodelle 2022 asetetun tavoitetason mukainen.

1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Toisen lakisääteisen tehtävänsä perusteella Puolustusvoimat palvelee yhteiskuntaa kaikkina aikoina. Vuonna 2022 virka-aputoiminta ja -valmius on toteutunut suunnitellulla tavalla ja yhteistoimintaosapuoliilta saadun palautteen perusteella Puolustusvoimien antama tuki on ollut merkityksellistä.

Vuonna 2022 Puolustusvoimat tuki muita viranomaisia antamalla virka-apua ja toteuttamalla siihen rinnasteisia tehtäviä yhteensä 457 kertaa, joista pääosa oli sotilasräjähteiden tunnistamis- tai raivaamistehtäviä. Annetun virka-avun kokonaismäärää pysyi viimevuosien keskiarvon tasolla.

Puolustusvoimat ylläpiti öljyntorjuntavalmiuden koko toimintavuoden ja helikopterien virka-apu- ja pelastuspalvelupäivystystä NH90-kalustolla jatkettiin. Lisäksi Puolustusvoimat tuki muita viranomaisia ja yhteiskuntaa mm. asiantuntijoilla.

Varusmiesten loppukyselyllä kerätään tietoa koulutuskulttuurin kehittymisestä ja seurataan koulutusjärjestelyjen mielekkyyttä sekä tehokkuutta varusmiehen näkökulmasta. Kyselyiden tulokset olivat hyviä.

Reserviläiskyselyllä arvioidaan kertausharjoituksessa ja Puolustusvoimien vapaaehtoisissa harjoituksissa reserviläisten käsityksiä mm. maanpuolustustahdosta, henkilökohtaisesta motivaatiosta, koulutuksen laadusta ja vaikuttavuudesta sekä koulutustapahtuman järjestelyistä. Kyselyiden tulosten perustella reserviläiset olivat tyytyväisiä saamaansa koulutukseen.

Maanpuolustuskurssit toteutti vuoden aikana neljä valtakunnallista maanpuolustuskurssia normaalijärjestelyin, kolme aiemmin koronan takia keskeytynyttä maanpuolustuskurssin internaattivaihetta nelipäiväisenä koulutuksena, kaksi jatkokurssia, yhden täydennyskurssin ja yhden erikoiskurssin. Koronapandemian aiheuttama velka pitämättä jääneiden pääkurssien osalta purettiin vuoden 2022 aikana.

Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto on avoin ja julkinen sotatieteellinen yliopisto-kirjasto sekä alansa ainoa kotimainen erikoiskirjasto. Kirjasto on kehittänyt etä- ja digipalvelujaan sekä jatkanut tiedonhankinnan opetuksen toteutuksen ja sen sisällön kehittämistä.

Sotilasmusiikkiala tuotti vuoden 2022 aikana 831 (v. 2021 550) esiintymistä Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle ja näiden sidosryhmille. Esiintymisten kokonaismäärä on noussut ja lähestyy aikaa ennen COVID19-pandemiaa. Koronatartunnat rajoittivat alkuvuoden 2022 toimintaa ja normaalitoimintaan päästiin kesällä.

1.6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Puolustusvoimien henkilöstön määrän ja laadun kehittämistä on jatkettu vuoden 2022 aikana tehtävien, tavoitteiden ja resurssien edellyttämällä tavalla. Suunnittelun perustana on ollut Puolustusvoimien sodan ajan joukkojen henkilöstötarve ja valmiusvaatimukset.

Puolustusvoimien henkilöstömäärä oli vuoden 2022 lopussa 12 892. Puolustusvoimien toimintamenoilla palkatun henkilöstön henkilötyövuosia kertyi vuonna 2022 yhteensä 12 477 henkilötyövuotta.

Puolustusvoimien henkilöstöstä oli sotilashenkilöstöä 65 % ja siviilihenkilöstöä 35 %. Henkilöstöstä oli miehiä 81 % ja naisia 19 %. Puolustusvoimien henkilöstön keski-ikä oli 41,7 vuotta. Yli 45-vuotiaiden osuus oli 44,3 %.

Työilmapiirikysely toteutettiin elo-syyskuussa ja siihen vastasi noin 77 % henkilöstöstä. Syksyn 2022 kyselyn tuloksista on nähtävissä, että Puolustusvoimien työilmapiiri on edelleen hyvällä tasolla. Korkeimmat keskiarvot saivat ”me-henki” (4,4), ”esimiestyö” (4,3) ja ”tieto tulostavoitteista” (4,3). ”Omaan työtehtävään” (4,2) oltiin myös tyytyväisiä.

Sairauspoissaolojen määrä henkilötyövuosiin suhteutettuna nousi merkittävästi edellisiin vuosiin verrattuna. Niitä oli 8,4 työpäivää henkilötyövuotta kohden.

Tunnusluku	2020	2021	2022
Henkilöstömäärä ja muutos % (1)	12 520 (+3,1 %)	12 610 (+0,7 %)	12 892 (+2,2 %)
Henkilötyövuodet (toimintamenot) (2)	12 147 (Lisäksi sotilaallisen kriisinhallinnan htv:t 488 ja muut 45 htv.)	12 380 (Lisäksi sotilaallisen kriisinhallinnan htv:t 405 ja muut 62 htv)	12 477 (Lisäksi sotilaallisen kriisinhallinnan htv:t 395 ja muut 77 htv)
Keski-ikä	41,7 (naiset 46 miehet 40,7)	41,7 (naiset 46,2 miehet 40,7)	41,7 (naiset 45,6 miehet 40,8)
Ikäjakauma	ks. kuvio	ks. kuvio	ks. kuvio
Koulutustaso (3)	5,2	5,2	5,2
Vakinaiset, määräaikaiset, lkm ja % (4)	Vakinaiset 10 124 (80,9 %) Määräaikaiset 2396 (19,1 %) Miehet: 8144 (80,0 %) ja 2032 (20,0 %) Naiset: 1980 (84,5 %) ja 364 (15,5 %)	Vakinaiset 10 132 (80,3 %) Määräaikaiset 2478 (19,7 %) Miehet: 8128 (79,4 %) ja 2112 (20,6 %) Naiset: 2004 (84,6 %) ja 366 (15,4 %)	Vakinaiset 10 048 (77,9%) Määräaikaiset 2844 (22,1 %) Miehet: 8068 (77,3 %) ja 2368 (22,7 %) Naiset: 1980 (80,7 %) ja 476 (19,3 %)

Kokoaikaiset, osa-aikaiset	Kokoaikaiset 12 388 (98,9 %)	Kokoaikaiset 12 491 (99,1 %)	Kokoaikaiset 12 748 (98,9 %)
	Osa-aikaiset 132 (1,1 %)	Osa-aikaiset 119 (0,9 %)	Osa-aikaiset 144 (1,1 %)
	Miehet: 10115 (99,4%) 61 (0,6%) Naiset: 2273 (97,0%) 71 (3,0%)	Miehet: 10181 (99,4%) 59 (0,6%) Naiset: 2310 (97,5%) 60 (2,5%)	Miehet: 10361 (99,3%) 75 (0,7%) Naiset: 2387 (97,2%) 69 (2,8%)
Tehdyn vuosityöajan %-osuus säännöllisestä vuosityöajasta	84,1 %	84,0 %	83,0 %
Kokonaistyötyytyväisyysindeksi (5)	4,2 (miehet 4,22 ja naiset 4,0)	4,2 (miehet 4,3 ja naiset 4,1)	4,2 (miehet 4,3 ja naiset 4,1)
Ulkoinen vaihtuvuus, tulovaihtuvuus suluissa (6)	10,5 % (8,3 %)	11,2 % (7,4 %)	9,3 % (7,3 %)
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen %	0,14 %	0,15 %	0,15 %
Sairauspoissaolot, pv/htv	5,9	5,8	8,4
Työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen (7)	2 700 €/htv	2 800 €/htv	2 950 €/htv

(1) Henkilöstömäärä sisältää palkatun henkilöstön, joka on toiminut kotimaan tehtävissä tai ulkomailla muissa kuin kriisinhallintatehtävissä ja joille on joulukuun aikana maksettu palkkaa. Henkilöstömäärä sisältää siis myös sopimussotilaat, työllisyysvaroin palkatut ja harjoittelijat.

(2) Henkilötyövuodet sisältävät toimintamenoista maksetut henkilötyövuodet, ml. sopimussotilaat. Suluissa on lisäksi mainittu kriisinhallinnan henkilötyövuosikertymä sekä muut htv:t (=monitoimihävittäjien hankinta (v.2020 alkaen), ulkopuolinen rahoitus ja palkkatuettu työ).

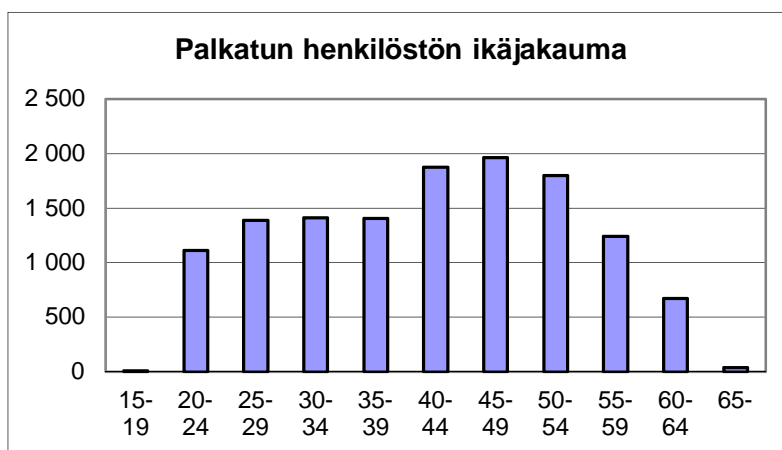
(3) Koulutustiedot (ensisijainen tutkinto). Sukupuolittaista indeksiä ei ole saatavilla.

(4) Kaikki määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivat (ml. henkilöt, joilla on taustavirka tai -tehtävä ja työllisyysvaroin palkatut).

(5) Työilmapiirikysely toteutetaan puolustusvoimissa vuosittain. Kokonaistyötyytyväisyysindeksi muodostuu mehengestä, omaa työtä ja lähiesimiestä koskevista yksittäisistä kysymyksistä (indeksi 1-5). (Naiset 4,1, miehet 4,3).

(6) Ulkoinen vaihtuvuus sisältää myös sopimussotilaiden, työllisyysvaroin palkattujen ja harjoittelijoiden tiedot. Tulovaihtuvuus on suuntaa antava. Luku muodostuu valtior.fi -järjestelmän avoimista tehtävistä sekä kadettikoulusta valmistuneista sekä sopimussotilaista. Tässä yhteydessä on huomioitava, että Puolustusvoimien sisällä tehtäviä vaihtoi vuonna 2022 n. 31% henkilöstöstä.

(7) Luku on suuntaa antava. Luvussa on mukana ne henkilöt, joilla on ollut mahdollisuus hyödyntää viikkoliikuntaoikeutta (2 h/vko) lisätynä työhyvinvointiin varattu euromäärä/htv.

Kuvio: Palkatun henkilöstön ikäjakauma

1.7. Tilinpäätösanalyysi

1.7.1. Rahoituksen rakenne

Rahoituksen rakenne koostuu sekä talousarvion kautta tulevasta rahoituksesta että muusta rahoituksesta. Puolustusvoimat keräsi vuonna 2022 toiminnan tuottoja 28,37 milj. euroa.

Toiminnan tuotot jakautuivat seuraaviin tuottoluokkiin:

- 1) maksullisen toiminnan tuotot 2,12 milj. euroa,
- 2) vuokrat ja käyttökorvaukset 9,78 milj. euroa,
- 3) muut toiminnan tuotot 16,47 milj. euroa.

Puolustusvoimien sotilaallisen maanpuolustuksen talousarviorahoitus on vuonna 2022 koostunut ”Puolustusvoimien toimintamenot” -momentista (mom. 27.10.01) ja puolustusmateriaalihankintamomenteista (mom. 27.10.18 ja 27.10.19). Puolustusvoimien sotilaallisen kriisinhallinnan talousarviorahoitus on vuonna 2022 koostunut ulkoministeriön pääluokan ”Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot” -momentista (mom. 24.10.20) ja puolustusministeriön pääluokan ”Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot” -momentista (mom. 27.30.20).

1.7.2. Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Talousarvioesityksessä tuloarviotilille 12.27.20 ”Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista” arvioitiin kertyvän tuloa 18 000 euroa, joka oli myös Puolustusvoimien vuoden 2022 tilinpäätöksen toteuma. Tuloja momentille 12.27.99 ”Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot” kertyi 2 211 850 euroa.

Tuloarviotilille 12.24.99 ”Ulkoministeriön hallinnonalan tulot” Puolustusvoimien tuloja kertyi 2 503 177 euroa vuonna 2022. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset momentilla 12.39.04 olivat 47 289 764 euroa. Muita sekalaisia tuloja oli 4 536 euroa momentilla 12.39.10.

Menoarviotilit

Vuonna 2022 ulkoministeriö (UM) osoitti Puolustusvoimille momentin 24.10.20 ”Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot” määrärahaa 50,1 milj. euroa momentin määrärahan jakautuessa eri menokohdille. Momentin 24.10.20 vuoden 2022 käyttö oli 39,2 milj. euroa. UM:n määräraha on muuttunut vuoden 2021 alusta yksivuotiseksi arviomäärärahaksi, joten vuoden 2022 määrärahoja ei siirtynyt vuodelle 2023.

Puolustusministeriö osoitti Puolustusvoimille varsinaisen talousarvion mukaisesti momentin 27.01.21 ”Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha” määrärahaa 2,9 milj. euroa. Momentin siirtynyt erä vuodelta 2021 oli 1,0 milj. euroa, jolloin vuonna 2022 Puolustusvoimilla käytettävissä oleva määräraha oli 3,9 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 2,3 milj. euroa mm. digitaalisten palveluiden kehittämiseen. Vuodelle 2023 siirtyvä erä oli 1,6 milj. euroa.

Momentin 27.01.29 ”Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot” vuoden 2022 tilinpäätöstoteuma oli 358,6 milj. euroa.

Vuonna 2022 myönnettiin momentille 27.10.01 ”Puolustusvoimien toimintamenot” nettobudjetoitua määrärahaa 2 152,4 milj. euroa. Momentin siirtynyt erä vuodelta 2021 oli 232,8 milj. euroa, jolloin vuonna 2022 Puolustusvoimilla käytettävissä oleva määräraha oli yhteensä 2 385,2 milj. euroa. Momentin käyttö oli 2 096,6 milj. euroa. Harjoitustoimintaa ja reservin koulutusta lisättiin merkittävästi. Momentin 27.10.01 vuodelta 2021 siirtyneitä määrärahoja peruutettiin 15,8 milj. euroa. Peruutukset liittyivät toimintamenojen tilausvaltuuksiin. Vuodelle 2023 siirtyi 272,8 milj. euroa.

Vuonna 2022 myönnettiin momentille 27.10.18 ”Puolustusmateriaalihankinnat” määrärahaa yhteensä 1 289,2 milj. euroa. Momentin siirtynyt erä oli 826,2 milj. euroa, jolloin vuonna 2022 käytettävissä oleva määräraha oli yhteensä 2 115,4 milj. euroa. Määrärahojen käyttö oli 585,5 milj. euroa, ja määrärahoja peruutettiin 30,9 milj. euroa. Vuodelle 2023 siirtyvä erä oli 1 499,0 milj. euroa. Turvallisuusympäristön muutos on pidentänyt puolustusmateriaalin saatavuusaikoja.

Momentille 27.10.19 ”Monitoimihävittäjien hankinta” myönnettiin 330,0 milj. euroa. Momentin siirtynyt erä oli 1 470,4 milj. euroa, jolloin käytettävissä oleva määräraha oli yhteensä 1 800,4 milj. euroa. Tästä käytettiin 701,7 milj. euroa ja vuodelle 2023 siirtyi 1 098,7 milj. euroa.

Momentilla 27.30.20 ”Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot” oli käytössä 120,7 milj. euroa, joka koostui myönnetystä 67,2 milj. eurosta ja vuodelta 2021 siirtyneestä 53,5 milj. eurosta. Käyttö oli 58,5 milj. euroa, määrärahoja peruutettiin 0,6 milj. euroa ja seuraavalle vuodelle siirtyi 61,6 milj. euroa. Peruutukset liittyivät hankintojen toimitusten viivästymisiin ja siirtymiseen seuraavalle vuodelle.

Yllä olevat luvut on pyöristetty kukin erikseen. Analyysiin on sisällytetty vain merkittävimmät erät. Luvussa 2 oleva Talousarvion toteumalaskelma on laadittu sentin tarkkuudella sisältäen kaikki momentit.

1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikkö keräsi toiminnallaan vuonna 2022 tuottoja 28,4 milj. euroa, joka on noin 0,9 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2021. Merkittävin muutos on tapahtunut vuokratuotoissa ja muissa käyttökorvauksissa, joissa näkyvä noin 1,7 milj. euron kasvu edellisvuoteen verrattuna johtui pääosin vuodelle 2021 kohdistuneista Millog Oy:n hyvityslaskuista.

Muut toiminnan tuotot vähenivät noin 1,2 milj. eurolla eli 6,8 %. Suurin väheneminen kohdistuu yhteistoiminnan kustannusten korvauksiin, jotka vähenivät noin 1,1 milj. eurolla. Vähenemisen taustalla on kansainvälisten harjoitusten yhteydessä isäntämaatukena laskutettavien erien väheneminen vuoteen 2021 verrattuna.

Maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat vuodesta 2021 noin 0,4 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuotot vaihtelevat vuosittain ja vertailuvuonna 2021 maksullisen toiminnan volyyymi oli mm. COVID19-pandemian vuoksi poikkeuksellisen vähäistä.

Toiminnan kulut

Vuonna 2022 Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön toiminnan kulut olivat noin 2 965,9 milj. euroa kasvaen edellisestä vuodesta 429,5 milj. eurolla (16,9 %). Toiminnan kulujen suurimmat tiliryhmät olivat henkilöstökulut, joiden määrä oli 969,5 milj. euroa

(32,7 % toiminnan kuluista), palveluiden ostot 771,9 milj. euroa (26,0 % toiminnan kuluista) sekä muut kulut 595,6 milj. euroa (20,0 % toiminnan kuluista). Toiminnan kulujen kasvuun vaikutti muun muassa turvallisuusympäristön muutokseen liittyvä toiminnan tason nostaminen. Merkittävin kasvu kohdistui muiden kulujen tiliryhmään, jossa erityisesti lisääntyivät maanpuolustuskaluston kulut.

Aineita, tarvikkeita ja tavaroita koskevien kulujen määrä oli yhteensä 322,3 milj. euroa kasvaen edellisestä vuodesta 115,1 milj. euroa eli 55,5 %. Ostot tilikauden aikana kasvoivat 93,5 milj. euroa eli 34,5 %. Vaihto-omaisuusvaraston muutoskirjauksia tehtiin vaihto-omaisuusvarastoa kasvattavasti 42,5 milj. eurolla, kun edellisenä vuonna vastaavia muutoskirjauksia tehtiin 64,1 milj. eurolla.

Henkilöstökulujen määrä kasvoi edellisestä vuodesta 51,8 milj. euroa eli 5,6 %. Kasvu kohdistui pääosin palkkojen ja palkkioiden tililajiin, joka kasvoi 44,6 milj. euroa sekä henkilöstösivukuluihin, joissa oli kasvua 7,3 milj. euroa. Henkilöstökulujen kasvuun vaikuttivat henkilötyövuosien määrän kasvu sekä valtion virka- ja työehtosopimukseen perustuvat sopimuskorotukset. Palkkojen osalta suurin kasvu kohdistui virkasuhdepalkkoihin, jotka kasvoivat 41,6 milj. euroa eli 5,9 %. Työsuhdepalkat laskivat edellisestä vuodesta 2,8 milj. euroa eli 22,5 % aiheutuen henkilöstörakenteen muutoksesta. Henkilöstösivukulujen kasvu muodostui työnantajan eläkemaksujen kasvusta noin 8,1 milj. euroa eli 6,8 % sekä sosiaaliturvamaksujen vähentämisestä 0,9 milj. euroa eli 7,9 %.

Vuokrakulut pysyivät lähes edellisen vuoden tasolla. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli vain 0,5 % (1,2 milj. euroa).

Suurimmat palveluiden ostot kohdistuivat korjaus- ja kunnossapitopalveluihin (noin 290,5 milj. euroa), muihin palveluihin (noin 295,3 milj. euroa) ja toimistopalveluihin (noin 133,1 milj. euroa). Palveluiden ostot kokonaisuutena kasvoivat vuoteen 2021 verrattuna yhteensä noin 66,2 milj. euroa eli 9,4 % ja kasvua tapahtui kaikissa palveluiden ostojen tililajeissa. Eniten kasvoivat rakentamispalveluiden, tietoliikenne- ja ohjelmistopalveluiden sekä asiantuntija- ja tutkimuspalveluiden ostot.

Muut kulut lisääntyivät edellisestä vuodesta 194,0 milj. euroa eli 48,3 %. Muutos johtuu pääosin maanpuolustuskaluston hankintakulujen lisääntymisestä 181,9 milj. eurolla eli 53,7 %. Suurin kasvu kohdistui lentokoneiden, helikoptereiden sekä lennokkien kulutukseen. Tilikaudelle kohdistuviin maanpuolustuskaluston hankintoihin vaikuttavat hankkeiden etenemisestä ja maksuaikatauluista aiheutuvat suorituskyvyn rakentamisen vuosittaiset vaihtelut.

Henkilöstön, varusmiesten ja reserviläisten matkakulut kokonaisuutena olivat noin 41,7 milj. euroa, jossa on vuoteen 2021 verrattuna noin 16,6 milj. euron lisäys. Syy muutokselle on COVID19-pandemiatilanteen tasaantumisen aiheuttamat vaikutukset virkamatkustamiseen.

Asevelvollisten ruokarahat vähenivät 9,3 milj. eurolla, joka pääosin aiheutuu COVID19-pandemian vuoksi varusmieskoulutuksessa käytössä olleen kahden viikon rotaatiomallin poistumisesta keväällä 2022. Vuoden 2020 keväällä käyttöön otettu rotaatiomalli oli vuonna 2021 käytössä koko vuoden.

Valmistus omaan käyttöön -kirjauksia tehtiin yhteensä noin 20,0 milj. euron edestä ja ne koskivat keskenräisiä käyttöomaisuushankintoja. Kirjaukset ovat edellisen vuoden tasolla.

Käyttöomaisuuden poistot olivat 70,7 milj. euroa ja niiden määrä kasvoi vuoteen 2021 verrattuna 0,9 milj. euroa eli 1,2 %. Eniten kasvua oli rakennelmien poistojen määrässä. Ne kasvoivat edellisestä vuodesta 0,9 milj. euroa eli 21,2 %. Muutos

aiheutuu lisääntyneistä häiriösuoja-, sääsuoja- ja huoltokonttihankinnoista.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot olivat noin 0,05 milj. euroa aiheutuen pääosin euromääräisten saamisten korkotuotoista. Rahoituskulut olivat noin 0,05 milj. euroa aiheutuen pääosin ostolaskujen viivästyskoroista. Rahoitustuotot kasvoivat ja rahoituskulut vähenivät edellisestä vuodesta.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot olivat noin 4,5 milj. euroa kasvaen vuodesta 2021 noin 2,1 milj. eurolla (86,8 %). Kasvu aiheutui pääosin edellisvuotta suuremmista Millog Oy:n liikevoiton palautuksista. Satunnaiset kulut olivat noin 0,6 milj. euroa aiheutuen pääosin maksetuista korvauksista. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli noin 0,2 milj. euroa.

Siirtotalouden tuotot ja kulut

Vuonna 2022 ei Puolustusvoimissa syntynyt siirtotalouden kuluja.

Tuotot ja kulut veroista ja pakollisista maksuista

Vuoteen 2021 verrattuna arvonlisäverotuotot kasvoivat yhteensä n. 7,4 milj. euroa. Kasvu aiheutuu maahantuonnin arvonlisäverokirjauksista, jotka lisääntyivät 7,0 milj. euroa. Yhteisöhankintojen arvonlisäverokirjaukset pysyivät edellisvuoden tasolla.

Vuoteen 2021 verrattuna arvonlisäverokulut kasvoivat yhteensä noin 33,8 milj. euroa eli 10,5 %. Kasvu aiheutuu suoritetuista arvonlisäverokuluista, jotka kasvoivat noin 27,0 milj. euroa eli 9,8 % sekä maahantuonnin arvonlisäverokirjauksista, jotka lisääntyivät 7,0 milj. euroa. Yhteisöhankintojen arvonlisäverokirjaukset pysyivät edellisvuoden tasolla. Suoritettujen arvonlisäverokulujen kasvua selittävänä tekijänä on toiminnan kulujen ja erityisesti hankintojen arvon kasvu.

Vuoden 2022 kulujäämä

Tuotto- ja kululaskelman lopputulos osoittaa 3,23 mrd. euron kulujäämää, joka kasvoi vuodesta 2021 noin 453,0 milj. euroa. Kulujäämän kasvun taustalla on erityisesti toiminnan kulujen kasvu, joka kohdistuu keskeisesti maanpuolustuskaluston hankintoihin. Maanpuolustuskaluston hankinnat kirjataan tuotto- ja kululaskelmassa vuosittaiseksi kuluksi hankintavuodelle, vaikka hankinnat ovat pitkävaikutteisia omaisuushankintoja.

1.7.4. Tase

Taseen loppusumma 1 733,3 milj. euroa kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 610,9 milj. eurolla eli 54,4 %. Taseen loppusummasta käyttöomaisuuden osuus on 19 % (2021 29 %), vaihto-omaisuuden osuus 32 % (2021 45 %) ja rahoitusomaisuuden osuus 49 % (2021 26 %).

Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Vuonna 2022 Puolustusvoimien käyttöomaisuuden kokonaismäärä oli 329,4 milj. euroa kasvaen edellisestä vuodesta 9,4 milj. eurolla eli 2,9 %. Käyttöomaisuus jatkautui 94,8 % aineellisiin hyödykkeisiin (2021 95,6 %) ja 5,2 % aineettomiin hyödykkeisiin (2021 4,4 %).

Aineellisten hyödykkeiden kokonaisarvo kasvoi 6,5 milj. euroa eli 2,1 % ja kasvun voidaan todeta olevan normaalia vuosittaista vaihtelua. Merkittävin osuus (77,1 %) aineellisesta käyttöomaisuudesta kuuluu koneiden ja laitteiden ryhmään, jonka arvo kasvoi edellisestä vuodesta 1,1 milj. euroa (0,5 %). Rakennelmien arvo kasvoi 1,4

milj. euroa (4,2 %) ja rakenteiden arvo kasvoi 1,2 milj. euroa eli 33,5 %. Kesken-eräisen aineellisen käyttöomaisuuden arvo kasvoi 2,4 milj. euroa (8,8 %).

Aineettomien hyödykkeiden kokonaisarvo on kasvanut 2,9 milj. euroa (20,7 %). Merkittävin muutos kohdistuu keskeneräiseen aineettomaan käyttöomaisuuteen, joka kasvoi 6,1 milj. eurolla (149,3 %). Suurin yksittäinen keskeneräisen käyttöomaisuuden aktivointi koski raskaiden raketinheittimien projektisopimuksia (4,5 milj. euroa). Aineettomien oikeuksien määrä väheni 3,2 milj. euroa (34,2 %).

Vaihto- ja rahoitusomaisuus

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden määrä kasvoi vuodesta 2021 610,9 milj. euroa (54,4 %). Merkittävin tekijä kasvulle on rahoitusomaisuuteen kuuluvien ennakkomaksujen lisääntyminen 556,8 milj. eurolla (192,6 %). Vaihto-omaisuuden arvo lisääntyi 42,5 milj. eurolla (8,4 %).

Ennakkomaksuista suurin osa muodostuu puolustustarvikkeiden ja niihin liittyvien palveluiden ostoja koskevan Foreign Military Sales (FMS) -sopimuksen mukaisista ennakkomaksuista (57 %) sekä maanpuolustuskaluston hankintaennakoista (36 %). Merkittävin kasvu kohdistuu (FMS) -sopimuksen mukaisiin ennakkomaksuihin, joiden määrä on lisääntynyt 443,3 milj. eurolla (1196,1 %). Suurin vaikuttaja tähän on F-35-hankkeen siirtyminen rakentamisvaiheeseen vuonna 2022.

Menotilien negatiivinen saldo (-1 829,62 eur) aiheutuu Danske Bankin 31.12.2022 veloittamasta palvelumaksusta.

Oma pääoma

Taseen pääoman siirrot -erään tilinpäätöksessä siirretyt katteet, tyhjennykset, lähetteiden tili, hallinnan siirrot ja yhteishankinnoista aiheutuneet menonsiirrot olivat vuonna 2022 yhteismäärältään noin 3,84 mrd. euroa (2021 2,82 mrd. euroa). Kasvuun vaikutti suurimpana tekijänä maksusuoritusten lisääntyminen, joka näkyy maksuliikemenotilin tapahtumissa. Tilikauden kulujäämän ollessa noin 3,23 mrd. euroa, ylittävät edellä mainitut pääoman siirtoihin kirjatut erät tilikauden tuottojen ja kulujen erotuksen 609,9 milj. eurolla. Valtion pääoma tilikauden 2022 lopussa oli 1,39 mrd. euroa, jossa kasvua vuoteen 2021 verrattuna oli edellä mainittu 609,9 milj. euroa.

Vieras pääoma

Vuoteen 2021 verrattuna vieraan pääoman määrä kasvoi 1,0 milj. euroa. Suurin kasvu aiheutuu siirtoveltoista, jotka kokonaisuutena kasvoivat 7,5 milj. euroa (5,0 %) 157,1 milj. euroon. Kasvu jakautui lomapalkkavelkoihin (6,1 milj. euroa) sekä muihin siirtovelkoihin (1,4 milj. euroa). Ostovelat vähenivät vuonna 2022 edelliseen vuoteen verrattuna 11,5 milj. euroa eli 7,3 %.

Edelleen tilitettävät erät kasvoivat 3,3 milj. euro (19,3 %) edellisestä vuodesta. Kasvu aiheutuu pääasiassa kasvaneista henkilöstökuluista ja niihin liittyvistä työntantajamaksujen tilityksistä.

1.8. Sisäisen valvonnan vahvistuslausuma

1.8.1. Sisäisen valvonnan järjestäminen Puolustusvoimissa

Sisäisen valvonnan järjestämistä Puolustusvoimissa johtaa ja sen asianmukaisu-

desta ja riittävydestä vastaa Pääesikunnan päällikkö. Puolustusvoimissa noudatetaan vuonna 2021 Pääesikunnan päällikön antamaa määräystä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteista, velvoitteista ja vastuista. Määräys sisältää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilan sekä kehittämistarpeiden arviointiin tarkoitettun valtiovain controller -toiminnon suosituksen mukaisen sisäisen valvonnan arviointikehikon. Sisäisen valvonnan järjestelyt pohjautuvat COSO-viitekehikseen ja riskienhallinnan toteutus ISO 31000:2009 -standardiin.

Hallintoyksikkötasoiset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuut on kirjattu hallintoyksiköiden työjärjestyksiin ja tehtäväkuvauksiin. Linjaorganisaation suunnitelmallisesti toteuttamat toiminnan tarkastukset täydentävät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisuutta.

Riskienhallintaa tehdään prosesseissa ja toimialoilla kaikilla Puolustusvoimien toiminnan tasoilla. Riskienhallinnan yhtenäistämiseksi ja kehittämiseksi Puolustusvoimissa otettiin toiminnallisesti käyttöön Puolustusvoimien riskienhallinnan sekä työ- ja palvelusturvallisuuspoikkeamien hallinnan palvelu (PVRIPO).

Puolustusvoimien toiminnan lainmukaisuutta ohjaa ja valvoo puolustusvoimien asessori tukena Pääesikunnan oikeudellinen osasto. Laillisuusvalvonnan eräänä keskeisenä tavoitteena on tuottaa puolustusvoimien johdolle oikeaa, ajantasaista ja riittävää tietoa toiminnan lainmukaisuudesta. Laillisuusvalvonnalla pyritään estämään ennalta mahdolliset virheet sekä paljastamaan ja saattamaan asianmukaiseen menettelyyn virheellinen tai lainvastainen toiminta. Laillisuusvalvonnalla täten kehitetään puolustusvoimien toiminnan lainmukaisuutta.

Puolustusvoimien sisäinen tarkastus arvioi puolustusvoimien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyttä ja asianmukaisuutta sekä raportoi siitä Pääesikunnan päällikölle.

1.8.2. Arviointien tulokset

Puolustusvoimien sisäiset arvioinnit

Sisäisen valvonnan periaatteiden ja tason arviointi puolustusvoimissa on toteutettu hallintoyksiköittäin sisäisen valvonnan arviointikehikon avulla. Arvioinneista syntyy tilannekuva sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta puolustusvoimissa. Linjaorganisaation antamia arvioita täydennetään toimialojen arvioinneilla. Kokonaisarvio läpileikkaa Puolustusvoimien organisaation ja toiminnan.

Laillisuusvalvonnan vuosiraportoinnin perusteella oikeudellisen toimialan laillisuusvalvonnan tehtävistä pääosa kohdistui ennaltaehkäisevään laillisuusvalvontatoimintaan. Laillisuusvalvonnan tehtävämäärä oli kokonaisuutena suunnilleen aiempien vuosien tasolla. Henkilöstön käytössä oleva laillisuusvalvontakanava oli ensimmäisen kokonaisen vuoden käytössä ja puolustusvoimien laillisuusvalvonta käsitteli sen kautta tulleita ilmoituksia puolustusvoimien laillisuusongelmista tai lainvastaisista käytännöistä.

Sisäisen arvioinnin perusteella sisäinen valvonta ja riskienhallinta on toteutettu asianmukaisesti. Johtopäätöksenä vuoden 2022 toiminnan arvioinnista nousee

esiin toiminnan laillisuuden ja sen arvioinnin kehittäminen, dokumentoidun riskiperusteisen sisäisen valvonnan ja sen ohjeistuksen kehittäminen. KorrupTIONtorjunnan kehittämisen toimenpiteiden ja käyttöönoton valmisteluja jatketaan seuraavalla arviointikaudella.

Ohjausympäristö on asianmukaisesti järjestetty.

Puolustusvoimien toimintaa keskeisesti ohjaavien normien toimivuutta ja vaikuttavuutta on seurattu ja analysoitu arviointijaksolla. Saadut arviot ja havainnot tarkastellaan vuonna 2023 ja niiden pohjalta aloitetaan tarvittavat normien päivitykset.

Johdon koetaan edistävän esimerkillään ja vaatimuksillaan rehellisyyttä ja arvojen mukaista toimintaa. Palkatun henkilöstön tietämystä ja osaamista ohjausympäristöön sisältyvistä normeista, niiden uudistuksista sekä yhteisistä arvoista pyritään lisäämään. Näiden yhteisvaikutuksella pyritään ylläpitämään ja edistämään sisäiselle valvonnalle suotuisaa ohjausympäristöä.

Riskien arviointi on asianmukaisesti järjestetty ja arvioinnin tilaa voidaan pitää pääsääntöisesti riittävänä.

Puolustusvoimissa otettiin käyttöön PVRIPO-palvelu, joka käyttöönoton alkuvaiheessa sisältää henkilöstötoimialan tietosuojan, taloustoimialan ja koulutustoimialan riskienhallinnan sekä työ- ja palvelusturvallisuuspoikkeamien (safety-kokonaisuus) hallinnan. PVRIPO-palvelu yhtenäistää riskienhallinnan toimintamallia ja lisää riskienhallinnan dokumentointia. Palvelu laajennetaan kaikkien toimialojen käyttöön vuosien 2023 – 2024 aikana. Toinen riskienhallinnan kehittämiskohde vuonna 2023 on väärinkäytösriskien arvioinnin tehostaminen.

Valvontatoimenpiteet on pääosin asianmukaisesti järjestetty.

Pääsääntöisesti valvontatoimenpiteet on määritetty ja niitä toteutetaan osana päivittäistä työtä. Ajantasainen ohjeistus, riskiperusteinen valvonta, ennakoiva ohjaaminen ja mahdollisiin poikkeamiin puuttuminen muodostavat sisäisen valvonnan painopisteet. Päivittäisessä työssä korostuvat ohjeistuksen mukainen toiminta ja ennakoiva ohjaaminen oikeisiin toimintatapoihin.

Materiaaliin kohdistuvat valvontatoimet ovat olleet kattavia. Puolustusvoimien materiaalihallinnon asianmukaisuuden ja materiaalivalvonnan tila on hyvä.

Tieto ja viestintä on asianmukaisesti järjestetty.

Analysoitua tietoa tuotetaan ja sitä jaetaan organisaation sisällä ja sen ulkopuolelle esimerkiksi kumppaneille ja sidosryhmille. Tieto on arvioiden perusteella pääosin eheää, luotettavaa ja käytettävissä olevaa. Ulkopuolisilta toimijoilta tulevan tiedon käsittelyyn kiinnitetään jatkossa erityistä huomiota.

Tiedonhallinta on riittävällä tasolla sisältäen kehityskohteita säilytyksen, jäljitettävyyden ja löydettävyyden osalta.

Seurantatoimenpiteet on asianmukaisesti järjestetty.

Osa puolustusvoimissa tehtävistä erilaisista arvioinneista on vakioimatta ja osittain ohjeistamatta. Kehittämiskohteena jatketaan valvontaa tukevien seurantatoimenpiteiden tunnetuksi tekemistä, vakioimista ja yhdenmukaistamista.

Puolustusvoimien ulkoiset arvioinnit

Helmikuussa alkaneiden Ukrainan tapahtumien jälkeen laadittu ajankohtaisraportti turvallisuusympäristön muutoksesta (VNS 1/2022 vp) aiheutti muutoksia suunnitelmiin. Puolustuskyvyn kehittämiseen osoitettiin lisäresursseja, joilla käynnistettiin välittömästi lisämateriaalihankinnat. Raportissa Suomen liittymisestä Pohjois-Atlantin liittoon (VNS 3/2022 vp) arvioidaan Puolustusvoimien toimintaa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) toteutti jälkiseurantatarkastuksen Puolustusvoimien strategisten suorituskykyhankkeiden kustannukseen ja rahoitukseen. VTV:n raportin mukaan Puolustusvoimien strategisten suorituskykyhankkeiden (F-35 ja Laivue 2020) riskien tunnistaminen ja arviointi on ollut hankkeissa perusteellista. Kustannusten läpinäkyvyyteen ja riskien hallintaan on kiinnitettävä huomiota myös jatkossa, koska molempiin hankkeisiin liittyy merkittäviä taloudellisia ja muita riskejä, joihin hankkeiden omat vaikutusmahdollisuudet ovat vain rajallisia.

1.8.3. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Puolustusvoimissa ei havaittu raportointijakson aikana merkittäviä talouteen tai omaisuuteen liittyviä väärinkäytöksiä tai väärinkäytösepäilyjä. Väärinkäytöksiä tai niiden epäilyjä on havaittu 11 kappaletta. Määrä on edellisvuosien tasolla. Tapaukset liittyvät sekä omaisuuteen että varoihin.

Takaisinperinnät

Puolustusvoimissa tehtiin vuonna 2022 takaisinperintäpäätöksiä 59 kappaletta (yhteensä 23.857,06 euroa), joista onnistuneita takaisinperintöjä vuoden 2022 aikana oli 21 kappaletta (yhteensä 2.557,96 euroa).

1.8.4. Vahvistuslausuma

Puolustusvoimien sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät valtion talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet.

2. PUOLUSTUSVOIMIEN TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2022	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	48 048 975,69	55 420 476	55 420 476,25	0,00	100 %
11.04.01. Arvonlisävero	48 048 975,69	55 420 476	55 420 476,25	0,00	100 %
12. Sekalaiset tulot	11 265 081,41	52 027 327	52 027 326,82	0,00	100 %
12.24.99. Ulkoministeriön hallinnonalan tulot	1 088 064,69	2 503 177	2 503 176,50	0,00	100 %
12.27.20. Tulot irtaimen omaisuuden myynteistä ja rojalimaksuista (netto)	18 000,00	18 000	18 000,00	0,00	100 %
12.27.99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot	3 677 655,76	2 211 850	2 211 850,46	0,00	100 %
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	6 439 000,00	47 289 764	47 289 764,21	0,00	100 %
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	42 360,96	4 536	4 535,65	0,00	100 %
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	4 269,20				0 %
13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	4 269,20				0 %
Tuloarviotilit yhteensä	59 318 326,30	107 447 803	107 447 803,07	0,00	100 %

Paaluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
23. Valtioneuvoston kanslia	79 189,56							85 000,00	85 000,00	85 000,00	0,00
23.01.03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkameno (smr 2 v)	79 189,56							85 000,00	85 000,00	85 000,00	0,00
23.01.03.1. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkauserot	79 189,56							85 000,00	85 000,00	85 000,00	0,00
24. Ulkoministeriön hallinnonala	35 616 404,08	50 536 883	39 592 098,23		39 592 098,23	10 944 785,02					
24.01.29. Ulkoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	960 077,42	406 883	406 883,25		406 883,25	0,00					
24.01.29.1. Ulkoasiainhallinnon arvonlisäveromenot	960 077,42	406 883	406 883,25		406 883,25	0,00					
24.10.20. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (A)	34 656 326,66	50 130 000	39 185 214,98		39 185 214,98	10 944 785,02					
24.10.20.01. EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusmenot (EK)	31 777,57										
24.10.20.04. Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio) (EK)	1 983 646,94	2 168 000	1 929 324,44		1 929 324,44	238 675,56					
24.10.20.05. Yhteiset menot (EK)	2 520 299,18	7 644 000	5 989 269,76		5 989 269,76	1 654 730,24					
24.10.20.08. Resolute Support-operaatio, Afganistan (EK)	1 305 832,90										
24.10.20.09. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuvien menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintameneihin (EK)		7 635 000	0,00		0,00	7 635 000,00					
24.10.20.11. EUTM/Somalian koulutusoperaation menot (EK)	1 323 233,67	1 467 000	1 372 088,14		1 372 088,14	94 911,86					
24.10.20.14. Libanonin kriisinhallintaoperaation menot (EK)	16 457 890,81	18 344 000	17 904 568,35		17 904 568,35	439 431,65					
24.10.20.15. EUTM/Malin koulutusoperaation menot (EK)	1 295 915,79	1 667 000	1 509 825,39		1 509 825,39	157 174,61					
24.10.20.16. Malin YK-operaation menot (MINUSMA) (EK)	547 202,56	694 000	542 738,74		542 738,74	151 261,26					
24.10.20.18. Irakin koulutusoperaation menot (EK)	7 469 009,15	7 651 000	7 425 783,15		7 425 783,15	225 216,85					
24.10.20.23. Naton Irakin koulutusoperaation menot (MNI) (EK)	268 464,57	670 000	469 763,46		469 763,46	200 236,54					
24.10.20.24. EUNAVFOR MED, Irini-operaation menot (EK)	1 415 418,67	1 567 000	1 539 589,42		1 539 589,42	27 410,58					
24.10.20.25. EUTM/Mosambikin koulutusoperaation menot	37 634,85	623 000	502 264,13		502 264,13	120 735,87					

Paaluokan, momentin ja tilijaotellun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
27. Puolustusministeriön hallinnonala	4 321 687 735,33	4 200 278 014	2 584 945 847,86	1 615 320 587,64	4 200 266 435,50	11 578,33	2 583 813 905,43	6 425 514 905,43	3 444 557 196,66	2 933 681 844,56
27.01.21. Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (smr 2v)	2 875 000,00	2 875 000	1 303 092,75	1 571 907,25	2 875 000,00	0,00	1 014 353,31	3 889 353,31	2 317 446,06	1 571 907,25
27.01.29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvontiliasaveromenot (A)	319 296 517,02	358 567 014	358 567 013,83		358 567 013,83	0,00				
27.10.01. Puolustusvoimien toimintamenot (netto)	1 960 070 000,00	2 152 420 000	1 879 578 518,10	272 841 481,90	2 152 420 000,00	0,00	232 760 145,74	2 385 180 145,74	2 096 555 663,84	272 841 481,90
27.10.01.1. Kiinteistömenot	264 400 000,00	261 000 000	260 164 377,54	835 622,46	261 000 000,00	0,00	7 367 420,87	268 367 420,87	267 531 798,41	835 622,46
27.10.01.2. Puolustusvoimien toiminnallisista tarpeista aiheutuvien palvelussuhdeasuntojen vuokrausmaksujen maksaminen (EK) (enintään)	1 200 000,00	1 600 000	1 597 883,36	2 116,64	1 600 000,00	0,00	5 040,76	1 605 040,76	1 602 924,12	2 116,64
27.10.01.3. Sotainvalidille ja sotaveteraanille, maanpuolustustyölle, partiolaistoimintaan sekä merkittävälle urheilutapahtumille suoritettavien liiketaloudellisin perustein hinnoitellun maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen (EK) (enintään)	155 000,00	155 000	123 603,95	31 396,05	155 000,00	0,00	29 838,71	184 838,71	153 442,66	31 396,05
27.10.01.6. Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot	268 197 000,00	257 532 000	202 608 315,71	54 923 684,29	257 532 000,00	0,00	51 727 881,05	309 259 881,05	238 553 196,76	54 923 684,29
27.10.01.6.39. Vuoden 2016 toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	5 600 000,00						3 739 532,93	3 739 532,93	192 532,93	0,00
27.10.01.6.40. Vuoden 2017 toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	8 754 000,00						2 820 357,61	2 820 357,61	1 934 357,61	0,00
27.10.01.6.42. Vuoden 2018 toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	1 500 000,00	4 800 000	931 149,39	3 868 850,61	4 800 000,00	0,00	1 264 950,41	6 064 950,41	2 196 099,80	3 868 850,61
27.10.01.6.43. Vuoden 2019 toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	34 899 000,00	8 250 000	5 595 895,60	2 654 104,40	8 250 000,00	0,00	11 534 080,23	19 784 080,23	9 909 975,83	2 654 104,40
27.10.01.6.44. Vuoden 2020 toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	84 965 000,00	19 645 000	9 930 716,55	9 714 283,45	19 645 000,00	0,00	24 307 991,15	43 952 991,15	30 108 707,70	9 714 283,45
27.10.01.6.45. Kunnossapidon kumppanuus 2020 (Millog 2020) - tilausvaltuus (KPY)	126 092 000,00	126 092 000	120 586 622,08	5 505 377,92	126 092 000,00	0,00	4 037 334,56	130 129 334,56	124 623 956,64	5 505 377,92
27.10.01.6.46. Vuoden 2021 toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	6 387 000,00	98 745 000	65 563 932,09	33 181 067,91	98 745 000,00	0,00	4 023 634,16	102 768 634,16	69 587 566,25	33 181 067,91
27.10.01.9. Muut toimintamenot	1 426 118 000,00	1 632 133 000	1 415 084 337,54	217 048 662,46	1 632 133 000,00	0,00	173 629 964,35	1 805 762 964,35	1 588 714 301,89	217 048 662,46
27.10.01.9.01. Muut toimintamenot (KPY)	1 426 902 129,63	1 632 123 000	1 413 551 617,65	217 048 662,46	1 630 600 280,11	1 522 719,89	173 629 964,35	1 805 752 964,35	1 587 181 582,00	217 048 662,46
27.10.01.9.40. Toimintamenojen tilausvaltuuksien valuuttakurssien muutoksista aiheutuvat menot (KPY)	-784 129,63	10 000	1 532 719,89	0,00	1 532 719,89	-1 522 719,89	0,00	10 000,00	1 532 719,89	0,00

Paaluokan, momentin ja tilijaotellun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
27.10.18. Puolustusmateriaalihankinnat (smr 5 v)	504 011 000,00	1 289 200 000	232 151 482,49	1 057 048 517,51	1 289 200 000,00	0,00	826 195 188,17	2 115 395 188,17	585 547 705,48	1 498 955 482,69
27.10.18.1. Puolustusmateriaalin tilausvaltuuksista aiheutuvat menot	270 152 000,00	530 468 000	144 462 971,62	386 005 028,38	530 468 000,00	0,00	521 901 009,02	1 052 369 009,02	360 052 579,09	661 424 429,93
27.10.18.1.05. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2012) - tilausvaltuus (KPY)							18 326 723,20	18 326 723,20	1 754 847,77	16 571 875,43
27.10.18.1.07. Valmiusyhitymien varustaminen (VYV1) - tilausvaltuus (KPY)							2 824 876,34	2 824 876,34	2 824 876,34	0,00
27.10.18.1.09. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2014) - tilausvaltuus (KPY)							29 116 461,83	29 116 461,83	0,00	29 116 461,83
27.10.18.1.10. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2015) - tilausvaltuus (KPY)							10 100 000,00	10 100 000,00	0,00	9 164 000,00
27.10.18.1.11. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2016) - tilausvaltuus (KPY)							28 290 041,84	28 290 041,84	8 867 453,45	8 357 588,39
27.10.18.1.12. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2017) - tilausvaltuus (KPY)	17 599 000,00	20 772 000	20 765 424,37	6 575,63	20 772 000,00	0,00	111 835 186,45	132 607 186,45	51 391 521,23	81 215 665,22
27.10.18.1.13. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2018) - tilausvaltuus (KPY)	58 026 000,00	238 148 000	4 594 167,94	233 553 832,06	238 148 000,00	0,00	187 932 441,35	426 080 441,35	110 805 533,10	296 383 908,25
27.10.18.1.14. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2019) - tilausvaltuus (KPY)	15 795 000,00	6 550 000	167 692,94	6 382 307,06	6 550 000,00	0,00	33 177 539,09	39 727 539,09	5 308 250,64	34 419 288,45
27.10.18.1.15. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2020) - tilausvaltuus (KPY)	35 680 000,00	16 700 000	13 374 729,04	3 325 270,96	16 700 000,00	0,00	7 423 258,62	24 123 258,62	18 444 673,67	5 678 584,95
27.10.18.1.16. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2021) - tilausvaltuus (KPY)	131 799 000,00	191 940 000	73 128 449,54	118 811 550,46	191 940 000,00	0,00	85 055 797,67	276 995 797,67	123 273 588,45	153 722 209,22
27.10.18.1.17. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2022) - tilausvaltuus (KPY)			48 443 000,00	24 517 507,79	48 443 000,00	0,00	48 443 000,00	48 443 000,00	24 517 507,79	23 925 492,21
27.10.18.1.40. Indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuvat menot (KPY)	11 253 000,00	7 915 000	7 915 000,00	0,00	7 915 000,00	0,00	7 818 682,63	15 733 682,63	12 864 326,65	2 869 355,98
27.10.18.2. Muut puolustusmateriaalihankinnat (EK)(enintään)	233 859 000,00	758 732 000	87 688 510,87	671 043 489,13	758 732 000,00	0,00	303 901 578,09	1 062 633 578,09	225 102 525,33	837 531 052,76
27.10.18.3. Muut puolustusmateriaalihankinnat							392 601,06	392 601,06	392 601,06	0,00
27.10.19. Monitorihävittäjien hankinta (nettob) (smr 5v)	1 477 400 000,00	330 028 000	107 763 161,17	222 264 838,83	330 028 000,00	0,00	1 470 355 996,12	1 800 383 996,12	701 664 865,55	1 098 719 130,57
27.10.19.1. Monitorihävittäjien hankinta 2021 - tilausvaltuus (HX 2021) (EK)	900 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	900 000 000,00	900 000 000,00	578 536 871,30	321 463 128,70
27.10.19.2. Monitorihävittäjien hankinnan muu rahoitus (EK)(enintään)	577 400 000,00	211 751 000	0,00	211 751 000,00	211 751 000,00	0,00	570 355 996,12	782 106 996,12	15 364 833,08	766 742 163,04
27.10.19.3. Indeksimenot (EK)		29 700 000	27 612 275,88	2 087 724,12	29 700 000,00	0,00	29 700 000,00	29 700 000,00	27 612 275,88	2 087 724,12
27.10.19.4. Valuuttakurssimenot (EK)		88 577 000	80 150 885,29	8 426 114,71	88 577 000,00	0,00	88 577 000,00	88 577 000,00	80 150 885,29	8 426 114,71
27.30.20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (smr 2v)	58 023 000,00	67 178 000	5 584 157,85	61 593 842,15	67 178 000,00	0,00	53 488 222,09	120 666 222,09	58 471 515,73	61 593 842,15
27.30.20.01. Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio) (EK)	934 000,00	2 685 000	103 550,66	2 581 449,34	2 685 000,00	0,00	1 662 055,42	4 347 055,42	1 765 606,08	2 581 449,34
27.30.20.03. Sotilastarkkailijatoiminnan menot (EK)	1 024 000,00	673 000	11 196,95	661 803,05	673 000,00	0,00	1 795 493,00	2 468 493,00	1 806 689,95	661 803,05
27.30.20.04. Resolute Support -operaatio, Afganistan (EK)	4 301 000,00	2 490 000	586 535,36	1 903 464,64	2 490 000,00	0,00	1 453 692,06	3 943 692,06	2 040 227,42	1 903 464,64
27.30.20.05. Irakin koulutusoperaation menot (EK)	5 444 000,00	4 935 000	0,00	4 935 000,00	4 935 000,00	0,00	7 124 490,61	12 059 490,61	7 092 314,32	4 935 000,00
27.30.20.06. EUTM/Mosambikin koulutusoperaation menot (EK)	50 000,00	382 000	49 507,57	332 492,43	382 000,00	0,00	112 134,08	494 134,08	161 641,65	332 492,43
27.30.20.07. Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot (EK)	3 618 000,00	4 438 000	1 274 068,31	3 163 931,69	4 438 000,00	0,00	7 422 643,73	11 860 643,73	8 696 712,04	3 163 931,69
27.30.20.08. Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma (EK)	17 970 000,00	18 850 000	3 290 531,60	15 559 468,40	18 850 000,00	0,00	20 881 200,75	39 731 200,75	24 171 732,35	15 559 468,40
27.30.20.11. EUTM/Somalian koulutusoperaation menot (EK)	476 000,00	578 000	62 117,84	515 882,16	578 000,00	0,00	531 622,40	1 109 622,40	593 740,24	515 882,16
27.30.20.12. EUNAVFOR MED Irini, Välimeren operaation menot (EK)	280 000,00	100 000	20 549,19	79 450,81	100 000,00	0,00	180 000,00	280 000,00	200 549,19	79 450,81
27.30.20.15. Libanonin kriisinhallintaoperaation menot (EK)	6 970 000,00	6 775 000	0,00	6 775 000,00	6 775 000,00	0,00	9 786 836,50	16 561 836,50	9 218 148,58	6 775 000,00

Paaluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
27.30.20.16. EUTMMalin koulutusoperaation menot (EK)	3 446 000,00	2 800 000	153 176,52	2 646 823,48	2 800 000,00	0,00	2 287 518,43	5 087 518,43	2 440 694,95	2 646 823,48
27.30.20.17. Malin YK-operaation menot (MINUSMA) (EK)	515 000,00	520 000	6 889,25	513 110,75	520 000,00	0,00	161 144,88	681 144,88	168 034,13	513 110,75
27.30.20.19. Naton Irakin koulutusoperaation menot (NMI) (EK)	475 000,00	475 000	25 777,55	449 222,45	475 000,00	0,00	89 390,23	564 390,23	115 167,78	449 222,45
27.30.20.20. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintameneihin (EK)	12 520 000,00	21 477 000	257,05	21 476 742,95	21 477 000,00	0,00	0,00	21 477 000,00	257,05	21 476 742,95
27.30.95. Kurssivaihtelut (nettob) (A)	12 218,31	10 000	-1 578,33		-1 578,33	11 578,33				

Paaluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	1 171 448,84	6 168	6 168,39	0,00	6 168,39	0,00	39 870,50	39 870,50	25 970,50	0,00
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonsäveroimet (A)	176 609,84	6 168	6 168,39		6 168,39	0,00				
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (A)	994 839,00									
28.70.22. Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (smr 3v)							39 870,50	39 870,50	25 970,50	0,00
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		28 800	28 800,00	0,00	28 800,00	0,00	120 000,00	120 000,00	120 000,00	0,00
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (netto) (smr 2v)							120 000,00	120 000,00	120 000,00	0,00
31.01.01.4. Kyberturvallisuusohjelman toimeenpano							120 000,00	120 000,00	120 000,00	0,00
31.01.29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonsäveroimet (A)		28 800	28 800,00		28 800,00	0,00				
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	386 149,35	356 322	356 322,03	0,00	356 322,03	0,00	0,00	356 322,03	356 322,03	0,00
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (smr 2v)	386 149,35	356 322	356 322,03	0,00	356 322,03	0,00		356 322,03	356 322,03	0,00
32.30.51.07. Palkkatuetty työ, valtionhallinto (KPY)								356 322,03	356 322,03	0,00
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	136 313,95	124 422	124 421,57	0,00	124 421,57	0,00				
33.20.50. Valtionosuus työttömyysetuuskien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (A)	58 391,75	63 628	63 628,33		63 628,33	0,00				
33.20.50.01. Palkkatuetty työ, valtionhallinto	58 391,75	63 628	63 628,33		63 628,33	0,00				
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuskien perustuvasta (netto) (A)	77 922,20	60 793	60 793,24		60 793,24	0,00				
33.20.52.01. Palkkatuetty työ, valtionhallinto	77 922,20	60 793	60 793,24		60 793,24	0,00				
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	0,00	82 500	0,00	82 500,00	82 500,00	0,00	0,00	82 500,00	0,00	82 500,00
35.10.20. Ympäristövahinkojen ehkäiseminen ja jalkhoito (smr 3 v)		82 500	0,00	82 500,00	82 500,00	0,00		82 500,00	0,00	82 500,00
Määrärahatilit yhteensä	4 359 077 241,11	4 251 413 109	2 625 053 658,08	1 615 403 087,64	4 240 456 745,72	10 956 363,35	2 584 058 775,93	6 426 198 597,96	3 445 144 489,19	2 933 764 344,56

Puolustusvoimien talousarvion toteumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Vuoden 2022 valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu v. 2023 TA:ssa	Talousarvio-menot 2022	Määräraha-tarve 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve 2025	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
27.10.01 Puolustusvoimien toimintamenot	1 833 326	169 313	63 252	232 565	178 996	53 569	53 569	238 553	307 671	179 715	140 011	384 099	1 011 496
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 833 326							227 964	192 708	140 529	130 160	379 692	843 089
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet		169 313	63 252	232 565	178 996	53 569	53 569	10 589	114 963	39 186	9 851	4 407	168 407
27.10.18 Puolustusmateriaalihankinnat	4 652 489	2 125 278	719 450	2 844 728	970 246	1 874 482	1 694 044	347 189	1 237 539	569 278	391 183	188 523	2 386 523
Aikaisempien vuosien valtuudet	4 652 489							262 753	860 619	341 163	205 519	93 412	1 500 713
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet		2 125 278	719 450	2 844 728	970 246	1 874 482	1 694 044	84 436	376 920	228 115	185 664	95 111	885 810
27.10.19 Monitoimihävittäjien hankinta 2021-tilausvaluus	0	0	9 212 000	9 212 000	8 410 748	801 252	801 252	578 537	1 313 463	1 077 550	1 335 600	4 105 598	7 832 211
Aikaisempien vuosien valtuudet	0							0	0	0	0	0	0
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet		0	9 212 000	9 212 000	8 410 748	801 252	801 252	578 537	1 313 463	1 077 550	1 335 600	4 105 598	7 832 211
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- talonrakennushankevaluudet ⁵⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vuonna n käytettävissä olleet valtuudet, josta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- talonrakennushankevaluudet ⁵⁾		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	6 485 815	2 294 591	9 994 702	12 289 293	9 559 990	2 729 303	2 548 865	1 164 279	2 858 673	1 826 543	1 866 794	4 678 220	11 230 230
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	0							0	0	0	0	0	0
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	0							0	0	0	0	0	0
- talonrakennushankevaluudet ⁵⁾	0							0	0	0	0	0	0
Vuonna n käytettävissä olleet valtuudet, josta		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- talonrakennushankevaluudet ⁵⁾		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakanan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

⁴⁾ Korkotukilainojen lainakannan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määriteltyjä valtuuksia.

⁵⁾ Talousarviolain 10 §:n 2 momentissa säädetyn laajuus- tai kustannusarvion perusteella myönnetyt valtuudet. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää talonrakennushankevaltuuksia.

3. PUOLUSTUSVOIMIEN TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2022 - 31.12.2022		1.1.2021 - 31.12.2021	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	2 119 893,38		1 670 311,21	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	9 780 544,35		8 078 061,64	
Muut toiminnan tuotot	<u>16 465 075,24</u>	28 365 512,97	<u>17 670 432,50</u>	27 418 805,35
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	364 790 933,17		271 278 013,68	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-42 535 914,88		-64 102 786,54	
Henkilöstökulut	969 491 878,23		917 654 750,08	
Vuokrat	255 711 079,49		254 497 785,67	
Palvelujen ostot	771 875 019,10		705 648 280,36	
Muut kulut	595 581 567,81		401 552 648,72	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)				
Valmistus omaan käyttöön (-)	-19 807 369,38		-20 011 493,68	
Poistot	<u>70 749 442,10</u>	<u>-2 965 856 635,64</u>	<u>69 876 468,68</u>	<u>-2 536 393 666,97</u>
JÄÄMÄ I		-2 937 491 122,67		-2 508 974 861,62
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	45 385,57		32 482,98	
Rahoituskulut	<u>-48 898,16</u>	-3 512,59	<u>-93 535,32</u>	-61 052,34
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	4 489 027,64		2 403 361,30	
Satunnaiset kulut	<u>-567 248,71</u>	3 921 778,93	<u>-372 395,73</u>	2 030 965,57
JÄÄMÄ II		-2 933 572 856,33		-2 507 004 948,39
JÄÄMÄ III		-2 933 572 856,33		-2 507 004 948,39
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	55 383 502,44		48 005 031,23	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-355 437 352,92</u>	<u>-300 053 850,48</u>	<u>-321 615 773,45</u>	<u>-273 610 742,22</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-3 233 626 706,81</u>		<u>-2 780 615 690,61</u>

4. PUOLUSTUSVOIMIEN TASE

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Tutkimus- ja kehittämismenot	692 309,36		688 584,96	
Aineettomat oikeudet	6 106 463,30		9 273 783,17	
Muut pitkävaikuttiset menot	104 397,80		120 477,80	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>10 201 446,75</u>	17 104 617,21	<u>4 091 746,08</u>	14 174 592,01
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennukset	1 591 191,47		1 215 360,23	
Rakennelmat	35 489 432,10		34 052 488,31	
Rakenteet	4 617 740,40		3 458 907,84	
Koneet ja laitteet	240 595 311,59		239 477 499,77	
Kalusteet	552 976,12		546 871,13	
Muut aineelliset hyödykkeet	234 553,45		234 553,45	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>29 173 638,11</u>	312 254 843,24	<u>26 807 293,16</u>	305 792 973,89
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>27 700,00</u>	<u>27 700,00</u>	<u>27 700,00</u>	<u>27 700,00</u>
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ		329 387 160,45		319 995 265,90
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS				
VAIHTO-OMAISSUUS				
Aineet ja tarvikkeet	<u>549 061 811,98</u>	549 061 811,98	<u>506 525 897,10</u>	506 525 897,10
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	<u>478 756,71</u>	478 756,71	<u>475 679,18</u>	475 679,18
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	4 558 251,05		2 480 870,00	
Siirtosaamiset	1 855 242,49		1 307 426,69	
Muut lyhytaikaiset saamiset	954 712,33		1 086 301,69	
Ennakkomaksut	<u>845 898 730,64</u>	853 266 936,51	<u>289 076 729,47</u>	293 951 327,85
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	529 067,25		421 710,90	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-1 829,62		-1 730,64	
Muut pankkitilit	<u>609 507,77</u>	<u>1 136 745,40</u>	<u>1 071 123,46</u>	<u>1 491 103,72</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS YHTEENSÄ		1 403 944 250,60		802 444 007,85
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>1 733 331 411,05</u>		<u>1 122 439 273,75</u>

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	81 387 757,35		81 387 757,35	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	697 352 757,72		661 787 765,71	
Pääoman siirrot	3 843 492 032,63		2 816 180 682,62	
Tilikauden tuotto-/kulujaama	-3 233 626 706,81	1 388 605 840,89	-2 780 615 690,61	778 740 515,07
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Saadut ennakot	227 627,17		264 496,21	
Ostovelat	144 831 747,25		156 299 703,39	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	21 297 526,65		19 142 711,62	
Edelleen tilittävät erät	20 351 645,57		17 062 220,21	
Siirtovelat	157 127 058,19		149 670 313,47	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>889 965,33</u>	<u>344 725 570,16</u>	<u>1 259 313,78</u>	<u>343 698 758,68</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		344 725 570,16		343 698 758,68
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>1 733 331 411,05</u>		<u>1 122 439 273,75</u>

5. LIITETIEDOT

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

Liikenne- ja viestintäministeriö osoitti päätöksellään 7.4.2022 Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön käytettäväksi vuoden 2021 momentin 31.01.01. siirrettyä määrärahaa 4.21.31.01.01.4. "Kyberturvallisuusohjelman toimeenpano (siirtomääräraha 2 v)" 120 000,00 euroa.

Ympäristöministeriö osoitti päätöksellään 28.11.2022 ja tilijaottelun muutoksella 30.12.2022 Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön käytettäväksi vuoden 2022 momentin 35.10.20. "Ympäristövahinkojen ehkäiseminen ja jälkihoito (siirtomääräraha 3 v)" määrärahaa 82 500,00 euroa.

Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikössä on käytäntönä, että valuuttamääräiset liiketapahtumat merkitään kirjanpitoon Suomen rahaksi muutettuina pääsääntöisesti tapahtumapäivän mukaiseen kurssiin. Jos kurssissa on tapahtunut muutos tapahtumapäivän ja maksupäivän välisenä aikana, realisoitunut kurssiero käsitellään maksun yhteydessä menon tai tulon oikaisueränä maksuun perustuen.

Alla olevassa taulukossa on esitetty ostovelkojen osalta erot, jotka syntyvät edellä mainitun käytännön ja sen välillä, jos arvostuksessa käytettäisiin vuoden viimeisen päivän mukaista kurssia.

Summa tapahtumavaluuttana		Summa yritysvaluuttana ⁽¹⁾		Kurssi 31.12.2022	Arvostusero ^(2, 3)	
-75.820,00	CHF	-76.643,93	EUR	0,984700	-354,14	EUR
-403.021,95	GBP	-466.774,45	EUR	0,886930	12.373,34	EUR
-7.743.479,87	NOK	-738.645,36	EUR	10,51380	2 139,06	EUR
-577.987,48	SEK	-53.124,06	EUR	11,12180	1 155,18	EUR
-1.737.231,27	USD	-1.670.187,03	EUR	1,06600	41.430,93	EUR
Yhteensä					56.744,37	EUR

¹⁾ Arvostus tapahtumapäivän mukaiseen kurssiin

²⁾ Tapahtumapäivän ja vuoden viimeisen päivän kurssien mukaisten arvostusten välinen erotus

³⁾ Negatiivinen etumerkki tarkoittaa sitä, että velan määrä tilinpäätöksessä tulisi olla yritysvaluuttana suurempi.

Tilinpäätöksessä ei ole avoinna muita kuin Suomen rahan määräisiä myyntisaatavia.

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -me-

netelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen

Vaihto-omaisuuden arvostamisessa noudatettiin edelleen erillistä arvostussuunnitelmaa, jonka asianmukaisuus vuoden 2022 tilinpäätöstilanteessa tarkistettiin. Tarkistuksen perusteella vahvistettiin 10.1.2023 päivitetty arvostussuunnitelma käytettäväksi vuoden 2022 tilinpäätöksestä lukien. Vaihto-omaisuuden arvon määrittelyssä on huomioitu materiaalikirjanpidossa oleva Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön omistama vaihto-omaisuus.

Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvoiton tietojen kanssa

Vuoden 2022 tilipuitteiden päivityksissä huomioitiin Valtiokonttorin tilimääräykset (VK/121948/00.00.00.01/2021 - 29.11.2021, VK/64083/00.00.00.01/2022 - 12.10.2022), joiden perusteella lisättiin liikekirjanpidon tili 43997 "Palvelukorvaukset" sekä muutettiin liikekirjanpidon tilien 3000 ja 3010 nimityksiä ja selitteitä. Lisäksi muutettiin liikekirjanpidon rahaliikenteen selvittelytilien 19980, 19981 ja 19985 nimityksiä ja liikekirjanpidon tilin 4530 ja tililuokan 8 selitteitä sekä lisättiin yhteinen sisältökuvauksen alajaottelujen erilliset sisältökuvaukset. Vuoden 2022 tilipuitteista poistettiin tarpeettomina liikekirjanpidon tilit 190079 "Kassatili SKJA (Afganistan) USD T" ja 19982 "Rahaliikenteen selvittelytili/maksuliiketulovalitili/ulkomaa T".

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2022	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %					
12.27.20. Tulot intaimen omaisuuden myynnistä ja rojallimaksuista (nettob)										
Bruttotulot	5 875 481,02	3 200 000	4 762 137,44	1 562 137,44	149 %					
Bruttomenot	5 857 481,02	3 182 000	4 744 137,44	1 562 137,44	149 %					
Nettotulot	18 000,00	18 000	18 000,00	0,00	100 %					
Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
27.10.01. Puolustusvoimien toimintamenot (nettob) (smr 2v)										
Bruttomenot	1 978 015 138,15	2 167 608 000	1 902 774 179,88		2 175 615 661,78				2 119 751 136,99	
Bruttotulot	17 945 138,15	15 188 000	23 195 661,78		23 195 661,78				23 195 473,15	
Nettomenot	1 960 070 000,00	2 152 420 000	1 879 578 518,10	272 841 481,90	2 152 420 000,00	0,00	232 760 145,74	2 385 180 145,74	2 096 555 663,84	272 841 481,90
27.10.19. Monitoimihävittäjien hankinta (nettob) (smr 5v)										
Bruttomenot	1 477 400 000,00	330 028 000	107 763 161,17		330 028 000,00				701 664 865,55	
Bruttotulot	0,00								0,00	
Nettomenot	1 477 400 000,00	330 028 000	107 763 161,17	222 264 838,83	330 028 000,00	0,00	1 470 355 996,12	1 800 383 996,12	701 664 865,55	1 098 719 130,57
27.30.95. Kurssivaihtelut (nettob) (A)										
Bruttomenot	0,00									
Bruttotulot	12 218,31		-1 578,33		-1 578,33					
Nettomenot	12 218,31	10 000	-1 578,33		-1 578,33	11 578,33				
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (nettob) (smr 2v)										
Bruttomenot									120 000,00	
Bruttotulot										
Nettomenot							120 000,00	120 000,00	120 000,00	0,00
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (nettob) (A)										
Bruttomenot	77 922,20		60 793,24		60 793,24					
Bruttotulot	0,00									
Nettomenot	77 922,20	60 793	60 793,24		60 793,24	0,00				

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 3

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääloukan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
27. Puolustusministeriön hallinnonala		47 275 864,21
Vuosi 2018		30 892 000,00
27.10.18.1.10. Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2015) - tilausvaltuus (KPY)	936 000,00	
27.10.18.1.11. Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2016) - tilausvaltuus (KPY)	11 065 000,00	
27.10.18.1.13. Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2018) - tilausvaltuus (KPY)	18 891 000,00	
Vuosi 2021		16 383 864,21
27.10.01.6.39. Vuoden 2016 toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	3 547 000,00	
27.10.01.6.40. Vuoden 2017 toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	886 000,00	
27.10.01.6.43. Vuoden 2019 toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	7 220 000,00	
27.10.01.6.44. Vuoden 2020 toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	4 130 000,00	
27.30.20.05. Irakin koulutusoperaation menot (EK)	32 176,29	
27.30.20.15. Libanonin kriisinhallintaoperaation menot (EK)	568 687,92	
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		13 900,00
Vuosi 2020		13 900,00
28.70.22. Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (s 3 v)	13 900,00	
Pääloukat yhteensä		47 289 764,21
Vuosi 2018		30 892 000,00
Vuosi 2020		13 900,00
Vuosi 2021		16 383 864,21

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2022	2021
Henkilöstökulut	825 199 897,02	780 636 171,83
Palkat ja palkkiot	820 067 929,66	777 605 633,21
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	5 131 967,36	3 030 538,62
Henkilösivukulut	144 291 981,21	137 018 578,25
Eläkekulut	127 952 937,68	119 814 642,01
Muut henkilösivukulut	16 339 043,53	17 203 936,24
Yhteensä	969 491 878,23	917 654 750,08
Johdon palkat ja palkkiot, josta	5 791 530,20	5 571 414,08
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	6 320,00	6 700,00
Johto	6 320,00	6 700,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

Palkat ja palkkiot sisältävät palkkioita euroa 2.073.642,75 (1.815.002,62 euroa). Lisäksi palkat ja palkkiot sisältävät reserviläisille maksettuja palkkoja 12.199.144,55 euroa (7.043.935,87 euroa), asevelvollisille maksettuja päivärahoja euroa 38.691.383,35 (39.397.049,70 euroa) sekä kriisinhallintahenkilöstölle maksettuja päivärahoja euroa 8.352.320,30 (8.086.614,40 euroa).

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Varainhoitovuoden aikana ei ole tehty muutoksia poistosuunnitelmaan.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo € tai %
11. Aineettomat hyödykkeet				
110000 Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	5	20	0
111900 Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	5	20	0
112000 Ostetut valmisohjelmistot ja tietojärjestelmät	Tasapoisto	5	20	0
112100 Patenttioikeudet	Tasapoisto	10	10	0
112200 Tekijänoikeudet	Tasapoisto	10	10	0
112300 Liittymismaksut	Tasapoisto	10	10	0
112900 Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	10	10	0
114000 Itsevalmistetut ja teetetyt tietojärjestelmät	Tasapoisto	5	20	0
114900 Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5	20	0
Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	Ei poistoaikaa			
12. Aineelliset hyödykkeet				
112100 Toimistorakennukset	Tasapoisto	20	5	0
122300 Varistorakennukset	Tasapoisto	20	5	0
122900 Muut rakennukset	Tasapoisto	20	5	0
123000 Rakennelmat	Tasapoisto	10	10	0
124000 Tierakenteet	Tasapoisto	10	10	0
124400 Muut vesirakenteet	Tasapoisto	10	10	0
124900 Muut rakenteet	Tasapoisto	10	10	0
125000 Autot ja muut maajetävälineet	Tasapoisto	5	20	0
Laivat ja muut vesikuljetävälineet				
125100 Alukset ja raskaat vesikuljetävälineet	Tasapoisto	15	6,7	0
125110 Pienveneet ja kevyet vesikuljetävälineet	Tasapoisto	5	20	0
125200 Lentokoneet ja muut ilmajetävälineet	Tasapoisto	20	5	0
125300 Raskaat työkoneet (käyttöaika yli 10 vuotta)	Tasapoisto	15	6,7	0
125400 Kevyet työkoneet (käyttöaika alle 10 vuotta)	Tasapoisto	10	10	0
ICT-laitteet ja niiden oheislaitteet				
125510 Työasemat	Tasapoisto	3	33,3	0
125520 Palvelinkoneet	Tasapoisto	3	33,3	0
125530 Tulostimet ja monitoimilaitteet	Tasapoisto	3	33,3	0
125590 Muut tietoteknikka-alan laitteet	Tasapoisto	3	33,3	0
125600 Toimistokoneet ja -laitteet	Tasapoisto	5	20	0
125700 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	Tasapoisto	5	20	0
125800 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	Tasapoisto	5		0
125900 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	Tasapoisto	10	10	0
Muut tutkimuslaitteet				
126000 Muut tutkimuslaitteet	Tasapoisto	10	10	0
126010 Mittalaitteet	Tasapoisto	5	20	0
Muut koneet ja laitteet				
126910 Simulaattorit	Tasapoisto	20	5	0
126920 Lennonvarmistuslaitteet	Tasapoisto	15	6,7	0
126930 Muut koneet ja laitteet (Käyttöaika yli 5 vuotta)	Tasapoisto	10	10	0

126940 Muut koneet ja laitteet (Käyttöaika alle 5 vuotta)	Tasapoisto	5	20	0
127000 Asuinhuoneisto-ja toimistokalusteet	Tasapoisto	10	10	0
127900 Muut kalusteet	Tasapoisto	10	10	0
128000 Taide-esineet	Ei poistoaikaa			
128900 Muut aineelliset hyödykkeet	Tasapoisto	10	10	0
Keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuushankinnat	Ei poistoaikaa			

13. Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

130100 Osakkeet	Ei poistoaikaa			
130300 Osuudet	Ei poistoaikaa			

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet					Yhteensä
	110 Perustamis- ja järjestelymenot	111 Tutkimus- ja kehittämismenot	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2022	0,00	2 202 640,92	71 286 826,88	8 184 144,85	4 091 746,08	85 765 358,73
Lisäykset	0,00	375 000,00	1 360 439,46	0,00	6 320 020,67	8 055 460,13
Vähennykset	0,00	0,00	16 920,00	0,00	210 320,00	227 240,00
Hankintameno 31.12.2022	0,00	2 577 640,92	72 630 346,34	8 184 144,85	10 201 446,75	93 593 578,86
Kertyneet poistot 1.1.2022	0,00	1 514 055,96	62 013 043,71	8 063 667,05	0,00	71 590 766,72
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	16 920,00	0,00	0,00	16 920,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	371 275,60	4 522 119,33	16 080,00	0,00	4 909 474,93
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	5 640,00	0,00	0,00	5 640,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2022	0,00	1 885 331,56	66 523 883,04	8 079 747,05	0,00	76 488 961,65
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	0,00	692 309,36	6 106 463,30	104 397,80	10 201 446,75	17 104 617,21

	Aineelliset hyödykkeet				Yhteensä
	122 - 124 Rakennukset, rakennelmat ja rakenteet	125 - 127 Koneet ja laitteet sekä kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	129 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2022	85 395 899,27	915 246 020,05	452 989,42	26 807 293,16	1 027 902 201,90
Lisäykset	9 009 217,35	60 920 634,22	0,00	10 619 233,18	80 549 084,75
Vähennykset	122 814,00	5 957 270,42	0,00	8 252 888,23	14 332 972,65
Hankintameno 31.12.2022	94 282 302,62	970 209 383,85	452 989,42	29 173 638,11	1 094 118 314,00
Kertyneet poistot 1.1.2022	46 669 142,89	675 221 649,15	218 435,97	0,00	722 109 228,01
Vähennysten kertyneet poistot	122 814,00	5 957 270,42	0,00	0,00	6 080 084,42

Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	6 037 609,76	59 689 708,17	0,00	0,00	65 727 317,93
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	107 009,24	0,00	0,00	107 009,24
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2022	52 583 938,65	729 061 096,14	218 435,97	0,00	781 863 470,76
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	41 698 363,97	241 148 287,71	234 553,45	29 173 638,11	312 254 843,24

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Yhteensä

130 Käyttöomaisuus-
arvopaperit

Hankintameno 1.1.2022	27 700,00				27 700,00
Lisäykset	0,00				0,00
Vähennykset	0,00				0,00
Hankintameno 31.12.2022	27 700,00				27 700,00
Kertyneet poistot 1.1.2022	0,00				0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00				0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00				0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00				0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00				0,00
Kertyneet poistot 31.12.2022	0,00				0,00
Arvonkorotukset	0,00				0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	27 700,00				27 700,00

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2022	2021	Muutos 2022-2021
Korot euromääräisistä saamisista	43 527,07	60 749,43	-17 222,36
Korot valuuttamääräisistä saamisista	34,14	47,03	-12,89
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	1 824,36	-32 577,20	34 401,56
Osingot	0,00	4 269,20	-4 269,20
Muut rahoitustuotot	0,00	-5,48	5,48
Rahoitustuotot yhteensä	45 385,57	32 482,98	12 902,59
Rahoituskulut	2022	2021	Muutos 2022-2021
Korot euromääräisistä veloista	47 424,76	92 459,72	-45 034,96
Muut rahoituskulut	1 473,40	1 075,60	397,80
Rahoituskulut yhteensä	48 898,16	93 535,32	-44 637,16
Netto	-3 512,59	-61 052,34	57 539,75

**Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 9:
Talousarviotaloudesta annetut lainat**

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 9.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	Kappalemäärä	Markkina-arvo	31.12.2022			Saadut osingot	31.12.2021	
			Kirjanpitoarvo	Omistus- osuus %	Myyntioikeuksien alaraja %		Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	20		27 700,00			0,00		27 700,00
Istekki Oy	20		27 700,00			0,00		27 700,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä			27 700,00			0,00		

Puolustusvoimat tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 11.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut**Voimassa olevat takaukset ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä**

Puolustusvoimilla ei ole esitettäviä takauksia.

Voimassa olevat takuut ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Puolustusvoimilla ei ole esitettäviä takuita.

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain

Puolustusvoimilla ei ole esitettäviä takauksia ja takuita valuutoittain.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve 2024	Määrärahatarve 2025	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	427 090 136,00	469 969 359,00	100 153 434,00	95 167 687,00	234 112 046,00	899 402 526,00

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve 2024	Määrärahatarve 2025	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Leijona Catering (177641) PVSOP 558/2017 (mom. 24.10.20)	646 835,00	700 000,00	700 000,00	700 000,00	0,00	2 100 000,00
Millog Oy PVSOP 527/2020 (mom 27.30.20)	751 478,00	766 721,00	0,00	0,00	0,00	766 721,00
ME Group Camp Solutions Oy Ltd PVSOP 157/2021 (mom 27.30.20)	392 635,00	396 000,00	396 000,00	0,00	0,00	792 000,00
Strategic Airlift Capability (SAC) -sopimuksen hallinto- ja käyttökustannukset (mom. 27.30.20)	3 322 614,00	3 700 000,00	3 800 000,00	3 700 000,00	0,00	11 200 000,00
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	5 113 562,00	5 562 721,00	4 896 000,00	4 400 000,00	0,00	14 858 721,00
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	432 203 698,00	475 532 080,00	105 049 434,00	99 567 687,00	234 112 046,00	914 261 247,00

Lisäksi Puolustusvoimilla on ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaisia vastuita yhteensä suuruudeltaan 193 080 euroa eriteltynä liitteessä 17.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 13.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisällyttämättömät rahastoidut varat

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Säätiöt		
Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi	1 054 363,53	Säätiön tarkoituksena on edistää kyvykkäiden Suomen upseereiden mahdollisuuksia tehdä ja seurata sotatieteellistä tutkimusta.
Maanpuolustuksen aloitesäätiö	847 897,66	Säätiön tarkoituksena on edistää Suomen puolustusvoimissa toimivien ihmisten aloitteellisuutta, innovatiivisuutta ja luovuutta sekä tehtävissään että yleisten sotatieteiden, erityisesti sotateknikan, johtamiskulttuurin, hallinnon, pedagogiikan ja sotilassosiologian aloilla.
Puolustusvoimien Tukisäätiö	11 073 049,90	Säätiön tarkoituksena on tukea maanpuolustustyötä ja maanpuolustustahtoa kohottavaa toimintaa sekä tehdä puolustusvoimat tunnetuksi yhteiskunnassamme.
Tykistökoulun tukisäätiö	228 369,16	Tukea maanpuolustustyötä ja sen piirissä erityisesti Tykistökoulussa tapahtuvaa tykistöllisiä tietoja ja taitoja edistävää opiskelua sekä opetus-, tutkimus- ja kehittämistyötä ja julkaisutoimintaa sekä aselajien printeiden säilyttämistä ja vaalimista.
Ilmavoimien henkilöstön avustussäätiö	678 001,85	Säätiön tarkoituksena on tukea palveluksessa olevien henkilöiden omaisia kuolemantapauksen yhteydessä.
Ilmavoimien Tuki-säätiö	2 358 853,56	Säätiön tarkoituksena on edistää maanpuolustustyötä ja erityisesti maamme ilmapuolustusta avustamalla taloudellisesti Ilmavoimien teknillistä ja taktillista kehitystä tarkoittavia pyrkimyksiä ilmailutietouden-, -taidon ja -pätevyyden kohottamiseksi sekä lukemalla maanpuolustuksen kehittämiseen tähtäävää tieteellistä työtä, paitsi Ilmavoimien ja sen reservin piirissä, myös ilmapuolustuksen hyväksi muutoin toimivien henkilöiden keskuudessa.
Yhdistykset		
Maasotakoulun Tuki ry.	16 737,06	Yhdistyksen tarkoituksena on Maasotakoulun tukeminen.
Rahastot		
Viestikoulun Stipendirahasto	3 080,06	Stipendirahaston tarkoituksena on jakaa stipendejä ja palkkioita kurssien oppilaille.
Panssarikoulun tukitali	0,00	Rahaston tarkoituksena on Panssarikoulun tukeminen.

Taseen loppusummana esitetään viimeisen vahvistetun tilinpäätöksen arvo.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 15.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 16.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Ostoreskontran sulkeutuessa normaalin tilinpäätösaikataulun mukaisesti tammi-kuun 2023 alussa oli vuodelle 2022 kohdistettavia ostolaskuja käsittelemättä yhteensä 1262 kappaletta yhteissummaltaan noin 56,8 miljoonaa euroa. Vuodelle 2022 kohdistettavia siirtovelkakirjauksia tehtiin edellä mainitusta määrästä 282 kappaletta noin 17,7 miljoonan euron edestä. Näin ollen vuodelle 2022 kuuluvia ostolaskuja siirtyi kirjattaviksi ja maksettaviksi vuodelle 2023 yhteensä 993 kappaletta yhteissummaltaan noin 39,1 miljoonaa euroa.

Tilinpäätöslaskelmien liitteen 12 ”Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut” alaviitteessä mainitut vastuut perustuvat kahteen Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön vuonna 2021 Danske Bank A/S, Suomen sivuliikkeeltä ottamaan seuraavaan pankkitakaukseen:

- 179 280 euron suuruinen pankkitakaus toimii Haapajärvellä sijaitsevan Oravavuorten kaatopaikan sulkemista koskevan Pohjois-Suomen aluehallintoviraston antaman lupapäätöksen (Nro 19/2021, PSAVI/3429/2020 - 3.2.2021) mukaisena vakuutena. Lupapäätöksessä edellytettiin ympäristönsuojelulakiin perustuvan vakuuden asettamista Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle luvan hakijana olevalta Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnalta.
- 13 800 euron suuruinen pankkitakaus toimii maa-ainesten ottamista Sodankylän kunnan Kyläjärven eteläpuolen maa-ainosalueelta koskevan Sodankylän kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupapäätöksen (D/652/11.01.01.02/2019 - 2.4.2020) mukaisena vakuutena. Lupapäätöksessä edellytettiin maa-ainelakiin perustuvan vakuuden asettamista lupaviranomaisena toimivalle Sodankylän kunnalle luvan hakijana olevalta Jääkäriprikaatilta.

Vuoden 2022 tilinpäätöslaskelmien liitteeksi on lisätty uusi liite 18 ”Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista” valtiovarainministeriön päätökseen perustuen.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

(1.000 eur)

TUOTOT	
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	188
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	424
Tuotot yhteensä	612
KOKONAISKUSTANNUKSET	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	43
Henkilöstökustannukset	235
Vuokrat	83
Palvelujen ostot	49
Muut erilliskustannukset	0
Erilliskustannukset yhteensä	410
Tukitoimintojen kustannukset	37
Poistot	7
Korot	0
Muut yhteiskustannukset	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	44
Kokonaiskustannukset yhteensä	454
TULOS	158
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	158
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0

Kuvaus kustannuslaskennan periaatteista:

Kilpailullisen toiminnan suoritteiden seurannassa noudatetaan samoja periaatteita kuin Puolustusvoimien maksullisen toiminnan seurannassa yleisestikin. Tuottojen ja kulujen kohdentamisessa käytetään maksullisen toiminnan toimintoaluetta sekä suoritetta tai suoriteryhmää kuvaavaa seuranta-tilausta. Vuoden 2020 aikana suoritettujen tarkastelun perusteella maksullisen toiminnan suoritteista on eriytetty seuranta-tilausten avulla tuloslaskelmalle tuotot ja kulut niiden suoritteiden osalta, joiden on tunnistettu olevan kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa. Vuoden 2022 tilinpäätöksen yhteydessä kilpailullisen toiminnan tuloslaskelmaan sisällytettäviä suoritteita on arvioitu uudelleen. Tarkastelun tuloksena kilpailullisen toiminnan tuloslaskelmalta on rajattu ulkopuolelle suoritteet, joita tuotetaan ainoastaan valtion budjettitalouden sisäiselle asiakkaalle. Lisäksi kilpailullisen toiminnan tuloslaskelmaan ei sisällytetä suoritteita, joiden tuottaminen liittyy Puolustusvoimien strategisten kumppanien kanssa tehtyihin sopimuksiin.

Yhteiskustannuksiin on sisällytetty osuus niistä kirjanpitoyksikön tukitoimintojen kautta muodostuvista yhteisistä kustannuseristä, jotka tukevat maksullista toimintaa. Maksulliseen toimintaan kohdennettava osuus yhteiskustannuksista muodostaa 6 %:n kustannuslisän. Kustannuslisän suuruus määräytyy maksullisen toiminnan tuotoista. Maksullisen toiminnan tuottoja pienentäviä hyvityslaskuja ei ole huomioitu yhteiskustannusten laskennassa. Muut yhteiskustannukset sisältyvät tukitoimintojen kustannuksiin. Vuonna 2022 Puolustusvoimissa aineellisen käyttömääräyksen poistoista yli 80 % on kirjattu poistoiksi koneista ja laitteista. Poistojen osuus maksullisen toiminnan yhteiskustannuksista määritettiin näillä perusteilla koneiden ja laitteiden viiden vuoden poistosuunnitelman mukaisesti 20 %:iin. Korokojen osuus on tarkistettu ja päivitetty vastaamaan Valtiokonttorin vuosittain vahvistamaa laskelmissa käytettävää korkokustannusta, joka vuonna 2022 oli 0,0 %.

6. ALLEKIRJOITUS

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätös on hyväksytty.

Helsingissä 28. helmikuuta 2023

Puolustusvoimain komentaja
Kenraali

Timo Kivinen

Pääesikunnan päällikkö
Kenraaliluutnantti

Vesa Virtanen

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen tilintarkastuksesta vastaa Valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.